

(גמרא) ס"ט: שם ס"ד [ע"פ] לפירוש וספוט שם [ד"ה] ופומך; ן שם טו, ה ד"ה ופומך; ד"ה שם רנו שני; ס"ג ן סה עמוד קטן; הגהות מונות שם הלכה י"א אות ן:

טור עמוד רלו: טור [שם]; כ"י עמוד רנ ד"ה ולי נראה: שם ס"ה [ע"פ] וכת"י יוסי:

רש"י, הובא וספוט שם ד"ה הקיטע: ןן ביארלו רבינו יוחס וי"ן [ן] חלק ה' [נד], ב: אות מיימוניות דפוס זע"א שנת ע"ו טו בשם י"ג שם עמוד רל; ספר אהרונה סוף סימן רנ: שם במשנה דף ס"ו [א] וכפי פירוש רש"י [מנ"ה ספא, ולין]: מוספוט [שם] סה, ב ד"ה [ע"פ] והר"ש [שם] ס"ו [ן] רבינו יוחס [שם] ן משמע מדברי רש"י שם: שם במשנה וכפי רוש רש"י [ד"ה] סמיכות של: שם:

ביונים רב"א

(ב"י עמוד רנ ד"ה ולי נראה: הגהות (מיימוני) [רדכי] [שנה סוף פג, ג]: רבינו ירוחם [מני י] חלק ה' [עד, ג]: רשב"א [ש"ת מ"א] סימן ח"ו: אגור [סימן מטן]: כל בו [סימן לא, ג]: (דרכי משה אות ה' בדעת הכל בו שם:

כ סינר. מלפניה ומאחריה. אבל אם הוא מאחריה בלבד (ב) וקושרתו בצדונית לפניה אסור (הגהות מיימוניות שנת פרק י"ט הלכה כג אות ט): **ב** א קושרתו. נקט קושרתו, דכלא קשירה (ב) לא מתקיים כלל, כיון שחלו לפניה. ללא כעולת שנת [ס"ק] [ן] דמשוי לטור [עמוד רלן] והרב ז"ל [בשו"ע] טועה, ולא עיין סימן ש"ג סעיף ט"ו: **כב** ש"א יסבא. היינו שלא יפול על צנרה ויתניע שנה וגמלא מצנרה (מוספוט שנת סה, ב ד"ה ופומך): **ג** ע"א צעיפה. זה לשון מהר"ל [הלכות שנת עמוד ריח], מה שרגעין הנשים לשאת בשנת חמיכות בגד פשתן על הצעיף כשיורדין גשמים להליל מטינוף המטר, גם לעשירות מותר להוציא לרשות הרבים, כיון דלעניות חזי, חשוב גם לעשירות מלבוש ולא משוי, עכ"ל, משמע דאפילו חמיכות בגד פשתן, כל שמתעטפת בו כדרך מלבוש שרי, אבל ליתן על ראשה שהוא מונע עליה ולא מתעטפת בו אסור, וכן משמע בב"י [עמוד רנ ד"ה ולי נראה]. ואם כוונתה שלא יערו אותה הגשמים שרי בכל עיין, ואפילו ניללא ע"י זה מטינוף, וכן משמע בשלטי גבורים פרק ו' [שנה ל, ב סוף אות ה] ובמרדכי [שנת סוף פג ג], וכן משמע סעיף י"ג. ועיין סעיף כ"א וסעיף ל"ה [בבבבבבבב]. כיון

דמחופה עור, מהודק (א) ולא מישמטי (רשב"א ש"ת ס"א סימן חו): **ב** ויש מהמיריב. וכן כחז בהגהות מיימוניות [שנת] פרק י"ט [הלכה ב אות ב] [דבמלכות] [דסנדלין שנועלין במלכות] (ב) רומי נהגו בן אסור, ועיין בפסחים דף נ"א [ע"ה], וכן כחז בשבלי הלכות (ב) ומכל מקום אם שנת וילא בןן לרשות הרבים אין לרד להסיק, עכ"ל. עיין מה שכתבתי סימן ש"ח סעיף ט"ו [ס"ק ג]: **ב** במקום שאין דרך בו. אפילו דרכם לילך בחול יתק, ילבוש בשנת מנעלים, כדי שיזכור שהוא שנת, כן משמע [בד"ה] [בדרכי משה] (ב) [אות ט] ובכלבו [סימן לא, ג]. ועיין סוף סימן ב' [נהגה] דמדות לניעות שלא לילך כלל יתק:

באר היטב

ובנקום שדך לחמוז בו בחול לפרקים חייב, עיין מ"א [ס"ק יט]: (יג) בכיב. והוא הדין אם קושר מטליה בחמילה של כונע כדי לקנח בו עיניו כמו כן אסור, שלטי גבורים [שנה ל, ב אות ג]: (יד) הדם. שלא יפול על צנרה ותחייב עליה וגמלא מצנרה, מוספוט, [מ"א ס"ק כג]: (טו) צעיפה. כתב ט"ו

הגהות רעק"א

שא (א) [הגה סוף יד] אב"א אסור א"אשה. עיין שנת מהרשד"ם [א"ח] סימן ד' (ב) [ש"ע סוף טו] אין הקטע. כהנה המגיד פרק ג' מהלכות

מוחצית השק"ל

ריש פרק במה אשה [שנת ג, א] דיבור דאשון, ע"ש: (ס"ק כה) ויש מהמיריב בו. ועיין בפסחים דף ג"א, ר"ל, דמזה נובע דין הנ"ל, דתניא התם יוצאין בקורדקסון בשבת ואין יוצאין בקורדקסון בבירי, ומעשה בו בניו של רבן גמליאל שיצאו בקורדקסון בבירי ולעזו עליהם המדינה בו, שמתום ונתנום לעבדיהם ולא רצו לומר להם מותרין. ומסיק שם הטעם, דאע"ג דאמר רב חסדא הא דאמרין דברים המותרים ואחרים נהגו בהן איסור אי אתא רשאי להתיר בפניהם, היינו דוקא בכותאי, מכל מקום בני בירי דלא שכיח רבנן גבייהו ככותאי דמי. וכתב בהגהות מיימוניות שם שאפשר שאותן פאנטניין הן קורדקסין, או יש להם דין קורדקסין. אך ומה שסיים מ"א ומכל מקום אם שכת בו אינו בהגהות מיימוניות שם, ועל כרחך כתב כן בשבלי הלכות, וספר שבלי הלכות לא ראתי מימי. אך לא ידעתי, הא אינן בני תורה ואחם בני תורה, כמו שכתבו התוספות [שבת] דף קל"ט ע"ב וסוף ד"ה יוס. ואפשר ברומי באמת צריך להסיר, אך מה שהתיר אם שכת

אני ח"ל מאמר (חב) אני מאמר הנהגה (בב) עיין בסוף דף הבואה בשם ריב"ז ה"ש מ"ח

הכנה פריצמאן
הוצאו מפה שיהיו זיון בשם
הנון ינואל

מהא דבי סדיא
 עובדא דרבי, שם קמ"ו
 [ע"כ]:
 . טור [עמוד רמ"א דוקא
 סימן קן]:
 . הרוקח [סימן נ"ז; כל בו
 סימן לא כ"ט, ו]:
 ב"י [עמוד רמ"ד ומה
 כהן] ממה שכתבו
 חוספוט [ד"ה גריף]
 הר"ש [ט'
 גבי
 צינחא [ט' דף קמ"ז
 ע"ב]:

טור [עמוד רמ"א דוקא]
 פר המלכות [סמ"ג לאין
 ה עמוד ר; סמ"ק סימן רכב
 מוד ט] ושאר פוסקים
 גורדי שנת רמ"א שמו; ספר
 התרומה סימן רמ":
 ב"י [עמוד רמ"ד
 גריף]
 לדעת הר"ף
 הרמב"ם [שהשמיני דין
 ר"י המייני בשנת נ"ג; רש"י
 ס ד"ה מרי, גמ' רבינו
 הלוי]:

. שכלי הלקט [סימן קן]
 בחמלתו:
 שם בסופו מחמיר וכן
 מב האגור [סימן תמ"א]:
 . שנה (קמ"ו) [קלט]
 [ע"כ]:

. לפירוש החוספוט [שם
 "ה צ"ח, גמ' רבינו מהנ"ל
 גליון [שם] והרמב"ם פרק
 י"ט [משנת הלכה ב]:
 . צינחוי לעיל בסימן
 י"ג [אות ב]:
 . שנת קלי"ט [ע"כ]:
 . שם בחוספוט [ד"ה
 צ"ח] והר"ש [שם פ"כ
 סימן ז]:
 . הר"ש [שם] ורבינו
 יוחס [נתיב יב] בחלק ה'
 [ע"כ]:

. טור [עמוד ר"א דוקא]
 ופר המלכות [סמ"ג לאין
 זה עמוד רכ; סמ"ק סימן
 סב עמוד ד; ספר התרומה
 וף סימן רנד; מנח"י שנת
 מ"ח חמ"ג; הגהות מיימוניות
 שנת י"א אות ז]:

צינים פ"מ"א

- 1) אור זרוע [הלכות שבת
 ימין פד אות ו] ותוספות
 שנה ע"ג, ב ד"ה מרי; רש"י
 וס; רמ"ש שם פ"ו סימן ה'
 מנח"י פרק במה אשה
 [שם רמ"א שמו]:
- 2) אור זרוע [שם]:
- 3) אגור [סימן תמ"א]:

מח פ"מ"א. (68) זה לשון הרמב"ם [שנה י"ט, י], הכר והכסת אס
 היו רכין ודקין כמו הצגדים, מותר להוציאן מנוחים על ראשו דרך
 מלבוש, עכ"ל: **מ"ב** בשני מלבושים. והני נשי שיש להם כתנות
 ובהם המיינות תפורין לחגור בהן, ואחר כך חוגרת עוד חגורה של
 משי או כסף, טוב שלא תחגורה
 המייני הכתונת, ומכל מקום אין
 חשובין כמשי, כיון שהם ממוצרים
 בכתונת בטלי לגבייהו (צ"י עמוד
 רמ"ד ד"ה כבוד שכלי הלקט סימן ק),
 עיין סעיף כ"ג: **ג** שיתפרם.
 שמה ישכח ויעזרנו ארבע אמות
 ברשות הרבים, ועכשו נהגו להקל
 כיון שאין לנו רשות הרבים, וטוב
 להתמיר (צ"ח עמוד רמ"ד כ"ה כמב):

7

ה מח לכדים הקשים אסור להביאם ברשות
 הרבים [ע"כ] או בכרמלית כשהוא מעוטר בהם
 ואם אינם קשים הרבה מותר:
ד [ע"כ] מותר לצאת בשבת **מ"ב** בשני מלבושים זה
 על גבי זה בין לצרבו **ב** [פ] בין לצורך חבריו **ב** בין
 שהם [פ"א] שני חלוקים **א** [פ"א] בין שהם שני סרבלים
 (פירוש סרבל כסוד העליון) **ב** בין שהם שתי חגורות זו
 על גבי זו ואפילו אין מלבוש מפסיק ביניהם: הגה
(ב"ה) [פ"ב] **א** ויש אוקרים (7) שתי חגורות זה על זה [פ"ב] אלא
 אם כן מלבוש מפסיק ביניהם וכן ראוי לנהוג **ב** [פ"ב] ומותר ללבוש שני כובעים זה על זה [פ"ב] וכן
 שני אנפלאות: **ל**

ז [פ"ב] מותר לצאת בשבת בבתי ידים **(כ"ו)** הנקראים גואנטי"ש **י** [פ"ב] ויש מי שמחמיר
 להצריך **ז** [פ"ב] שיתפרם מערב שבת בבתי ידים של מלבושיו או שיקשרם בהם
 קשר של קיימא יפה (8) וראוי לחוש לדבריו:

ח **כ** (8) היוצא בשבת במלית שאינה מצוייצת כהלכתה חייב **ב** מפני שאותם החומים
 חשובים הם אצלו ודעתו עליהם עד שישלים ויעשו ציצית **מ** [פ"ב] ואם היא מצוייצת
 כהלכתה **צ** אף על פי שאין בה תכלת **א** מותר לצאת בה בשבת: (עיין לעיל סימן י"ג י"ג):
ט **ב** (9) בילה (פירוש יריעה כעין אוהל) שיש בה רצועות שמוחתין אותה בהם מותר
 להתעמף בה ולצאת לרשות הרבים ואין הרצועות חשובות במשווי שמבטלות
 אנבה **ב** הילכך מותר לצאת ברצועות התלויות כאבנט אף על פי שאין המנעלים קשורים
 בהם ולא חשיבי ובמלי אנב האבנט **צ** [פ"ב] אבל אם הם של משי חשיבי ולא במלי ואסור
 אם אין המנעלים קשורים בהם והוא הדין **ב** לכל דבר שנפסק מן הבגד וראשו אחד
 מחובר כגון לולאות ואינו חשוב מותר לצאת בו ואם חשוב הוא אסור לצאת בו:

גופו נמי לאו בגד הוא אף שאינו מקופל, על כן כתב דבסודר שעל
 כתיפו וממסך קלח למטה שרי, ועל כל פנים צריך לכסות ראשו
 ורובו, והיינו שהוא דלנניס שהזכירו בגמרא. והצ"י [עמוד רמ"ד ד"ה
 הלניס] כתב שאין צריך לכסות ממש, אלא שיהיה בו כשיעור לכסות,
 והוא תמוה מאד, דהא אמרינן
 בגמרא שיהיה וכלבד שיתכסה בו
 ראשו ורובו, ולא אמרו שיעור
 לכסות, אלא ודאי דגם הרמב"ם
 כשיצא ליה קן, ולא נקט על כתיפו
 למעט שאר הגוף, אלא נכתוין גס
 קלח אחר זה, דהיינו לובד הגוף,
 וצין לרש"י וצין לרמב"ם אין היתר
 לסודר (6) אלא דרך עיטוף דוקא.
 וכן כתב ב"י [עמוד רמ"ד ד"ה וכתב]
 בשם רבינו ירוחם [נתיב י"ח ע"ד,
 ד] ומותר ללכת בסודר מעוטף כעין
 מעיל, אלא שהצ"י כתב על זה
 ומשמע מדבריו שאם אינו מעוטף
 אסור, וקשה לי, דיוצא אדם בסודר
 המקופל על כתפיו משמע דאף על
 פי שאינו מעוטף שרי, ולא דמי
 לטלית דשאני סודר שדרך לביטחו
 צדק, עכ"ל. ולדידי ניחא דרבינו
 ירוחם כמו שכתבתי. גם תמוה
 מלשון ב"י בקושטא שלו מיוצא אדם
 בסודר מקופל, שאין לשון זה
 בגמרא, אלא בטור כמב כן. כלל
 העולה לפענ"ד, דלרש"י וטור כל
 שהוא בגד ומקפלו ומתעטף בו
 שרי, ומשום הכי המיר הרשב"א

[שו"ת ח"ה סימן רכז] כמה שנושאין טלית תחת הגלימא סביב לווארו ברשות הרבים, דלא אסרו אלא כשנתנו על ראשו ואחר כך מגביה
 שוליו כפירוש רש"י, כמו שכתב ב"י [עמוד רמ"ד ונלמתי]. וכל מה שאינו בגד גמור, כשהיא דבלינן, אפילו בלא קיפול אסור, אלא אם
 כן במכסה ראשו ורובו. ובסמכיתא, בקושך, דבזה עושה אותו בגד, כמו שסיים הרמב"ם דהוה כמין אבנט. ולהרמב"ם, כל שהוא מקופל
 אסור להניח עליו אפילו דרך עיטוף. ולענין הלכה יש להתמיר כן, ואין ליצא הטלית תחת הגלימא אלא אם כן שהוא פשוטו ומתעטף
 בו, אף שאינו מגיע עד למטה אלא מכסה רוב גופו סגי, וכבר זכרתי לעיל [ס"ק בא] שחממה הרבה כמה שהמיר ב"י ושו"ע [סעיף לא]
 בצנדים דידן, ועוד תמוה ביותר, דהא כשמקבץ הבגד עושה כמחצו, וזה אסור בגמרא וצפוסקים כל שאינו להתנאות, ומה יועיל לזה
 כמה שאנו מוציאין הידים מן הבגד, כן נראה לענ"ד, הגם שהרב ב"י לא נחית לכל זה, תורה היא וללמוד אנו צריכים: **(כ"ה)** ויש
 אוקרים שתי חגורות. ב"י [עמוד רמ"ד שחי' הטעם, דלא דמי לשני מלבושים שאדם לובש בהן מפני הקור, אבל מרי חגורות מה
 הנאה יש, ואין דרך לחגור ומשווי הוא. ונראה לי דאין בכלל זה מה שנהגין הנשים לחגור בחגורה ואחר כך מגביהין קלח הבגד ומגרינן
 שנית למטה, דהא יש צורך לאלו שתי חגורות. וכן, דגם בזה שייך לומר המלבוש מפסיק ביניהם. אלא דמושגי בזה דהוה כמחצו דאסרינן
 לעיל [סעיף לא], הכא נמי כן הוא, שאותו חלק המקופל ונכפל הוה כמחצו וכיכסי צנלייתא המוכר בגמרא [שנה קמ"א], ועל זה יש לנו
 לומר הנח להם מוטב יהיו שוגגים בו, כן נראה לי. וכבר ב"י [עמוד רמ"ד כבוד] בשם שכלי הלקט [סימן קן], אלו שיש להם שני אבנטים
 צמכנסיהם, האבנט האחד שבו שניט, והאחר שמחברין אותו למעלה צמניהם, נראה שמותר אם תפירת המכנסים חלוקה לשני אבנטים,
 אבל אם אין תפירתן חלוקה נראה שאסור, דהוה כמו [שני] הטעם, דלא דמי לשני מלבושים שאדם לובש בהן מפני הקור, אבל מרי חגורות מה
 בשתי חגורות הוא מטעם שאינו צריך להם, כמו שנבאר לעיל, וכאן ודאי צריך להם: **(כ"ו)** הנקראים גואנטי"ש. וכלשונו הענטשו"ך.
 והטעם להיתר, שהם מלבוש על הידים, וטעם האוסרין, לפי שאין יכול למשמש בצנדין יפה לעשות מה שצריך לו, ולפעמים צריך למשמש
 בצנדרו מפני כינה או פרעוש, וצריך להוציאם מידו, ושמה ישכח ויעזרנו ארבע אמות ברשות הרבים, עכ"ל שכלי הלקט [סימן קן]. ונראה
 לי דדוקא בהענטשו"ך יש חשש זה, וכשצריך להוציא יד מאחת מהנה, או נושא את ההענטשו"ך שחלץ צידו השנית, ויש חשש שיעציר
 ארבע אמות, אבל בערבי"ל שלנו ששני הידים מתחממים בערבי"ל אחד, ואף אם יצטרך להוציא יד אחת הרי הערבי"ל לבוש לידו השניה
 שעדיין בתוכה, וגם לא חיישינן דלמא נפיל דהא אותו צידו. ועדיף טפי ממנעל של עץ שזכר רמ"א בסימן זה סעיף ט"ו, דלא חיישינן
 שיפול, ואין כאן חשש כלל. ואף שמו"ח ז"ל [ב"ה עמוד רמ"ד כבוד] נקט כאן ערבי"ל, הנראה לענ"ד כתבתי, והוא צדור. וכבר נהגו
 להקל לילך בערבי"ל בכל מקום, וחלילה לומר שכולם יעשו שלא כדין. אבל ודאי בהענטשו"ך ראוי ליתר, כמו שכתב כאן וראוי לחוש

ז רש"י שם ד"ה בקיסם
 ח רמב"ם פ"ט הכ"א וכרבי מאיר שם
 ט תוס' מ"א שם ס"ק י"ט
 י ברייתא שם כ רב יהודה שם
 ימכ"ב שם הכ"ב
 ל ברייתא שם ורא"ש
 מ תוס' דף ס"ד ב' ד"ה ובמוך
 נ טור
 ס הג"מ פ"ט אות ט' בשם ס' התרומה
 ע משנה שם כפי שפירשו בחב"ס ד"ה ובמוך
 פ הגהות מרדכי * ע"י צ"צ
 משניות דף ל"ה ע"ב
 צ ב"י סס"י זה מ"א ס"ק כ"ג
 ק ב"י שם ר"ן משנה ס"ה ב'
 ש רש"י ותוס' ד"ה הקיטע
 ת ר"י שם רבינו ירוחם

שאר כל אדם לתחוב בהם לעולם וואף הוא אינו תוחב שם אלא לסימן שיכירנו כל רואיהו שהוא חייט וכן הנגר שנותן קיסם באזנו לסימן וכן הסורק שנותן משיחו בצווארו לסימן וכן כל שאר אומנים שנותנים דבר מאומנתם לסימן לא יצאו בהם בשבת ואם יצאו פטורין שאין זו הוצאה כדרכה כיון ששאר כל אדם אינו מוציאין כן וואף האומנים אין דרכם להוציא בענין זה אלא בשעה שרוצים להכריז על עצמם שהם אומנים ולא בשאר פעמים:

י לא יצא הזב בכיס שעושה להצילו מזיבתו שלא יטנף בה בגדיו ואם יצא חייב להאומרים שמלאכה שאינה צריכה לגופה י חייב עליה אבל להאומרים שמלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה כמו שנתבאר בס"י רע"ח (סעיף א') אף זה פטור לפי שאינו צריך כלל לגוף הכיס שמוציאו ואין לו חפץ בגופו אלא שיעצילנו מזיבתו ל אבל מכל מקום אסור מדברי סופרים כשאר מלאכה שאינה צריכה לגופה וכן אשה נדה המקשרת בגד לפניה שלא תלכלך בגדיה בדם נדותה אסורה לצאת בו אלא אם כן הוא סינר עשוי כעין מלבוש מלפניה ומלאחריה כמו מכנסיים שלובשים לצניעות אבל אם הוא מלאחריה בלבד אלא שקושרתו ברצועות לפניה אין זה דרך מלבוש ואסור במה דברים אמורים כשמתכוונת בבגד זה להציל מטינוף בלבד שאז אינו נחשב למלבוש אלא אם כן עשוי כעין מלבוש גמור אבל אם מתכוונת בו להציל גופה מצער דהיינו שלא יפול הדם על בשרה וייתייבש שם ונמצא מצערה הרי נעשה בגד זה מלבוש גמור כשאר מלבושים שהם עשויים להגנת הגוף ומותרת לצאת בו אף שאינו עשוי כעין מלבוש גמור:

יא פ * אסור לאשה ליתן בגד על צעיפה מפני הגשמים שלא ילכלכו הצעיף שכיון שמתכוונת בו להציל מטינוף אינו נחשב למלבוש אבל אם מתכוונת שלא ירדו הגשמים על בשרה ויצערוה מותרת לפרוס בגד על ראשה אע"פ שעל ידי זה ניצול הצעיף ג"כ מטינוף ק ואף כשמתכוונת בו להציל מטינוף בלבד אם אינו מונח על ראשה בלבד אלא היא מתעטפת בו ג"כ רוב גופה כדרך מלבוש ואע"פ שהוא בגד עב וגם שאינו ראוי לה ולא היתה מתעטפת בו בלא הגשמים מותרת לצאת בו אפילו הוא שק ויריעה וחמילה (פירוש מיני בגדים גסים) וכן באיש וכל שכן שמותר לאיש ליתן כובע על גבי כובע שעל ראשו מפני הגשמים כיון שהוא דרך מלבוש ובלבד שיהיה עמוק על ראשו כמו שיתבאר:

יב אין הקיטע שנקטעו רגליו יוצא בקב שלו ש דהיינו שעושה כמין דפוס של רגל והוקק בו מעט לשום ראש שוקו בתוכו ואין עושה קב זה כדי להלך בו ש שהרי עכ"פ צריך הוא למקלו ומותר לו לצאת במקלו כמו שיתבאר הואיל והוא צורך הילוכו אלא עשיית קב זה הוא בשביל שלא יהא נראה כחסר רגל אלא נכה רגל (ה) לפיכך כיון שאינו צורך הילוכו (הרי הוא משוי) ואסור לצאת בו (ואף שכל דבר שיש עליו תורת מלבוש מותר ללבשו ולצאת בו אף שאינו צריך ללבושו לצורך הליכתו אלא לצורך אחר וא"כ הוא הדין קב זה שהוא מנעל שלו למה

קונטרס אחרון

(ה) לפיכך כיון כו'. עיין ב"י שהעתיק לשון רש"י דמשוי הוא וכ"מ בש"ע³² כמ"ס האליה זוטא³³ ואף שהתוספות³⁴ ור"ן³⁵ לא כתבו כן משום דמסקינן בפרק בתרא דיומא³⁶ דלכ"ע מנעל הוא מכל מקום אנו לא קיי"ל הכי אלא כר"ף³⁷ שהחיר ביום הכיפורים אפילו צנעל של עץ כמו שיתבאר בס"י תר"ד ע"ש ב"י והטעם פירש הרמב"ן³⁸ דכ"ע היינו ר' מאיר ור' יוסף אבל רבנן פליגי דלאו מנעל הוא וע"ש בר"ן³⁹ דאפ"ה מותר ללכת בהם לרשות הרבים ביום הכיפורים ושאר שבתות אף היתר לפי טעמו וכן פסק (במג"א) [בגמ"א סט"ו] להקל והוא מרבינו ירוחם⁴⁰ שכתב שאין המנהג כהאוסרים וז"ע דרבינו ירוחם חז"ל לטעמיה דגב יום הכיפורים כתב שהמנהג להחמיר צנעל של עץ כמ"ס ב"י שם בשמו והאין נקטינן קולי דסמרי אהדדי כמבואר בפרק בתרא דיומא³⁶ שהקשו משנת ליום הכיפורים וז"ל דס"ל להב"י ורמ"א דע"כ לא הקשו בגמרא משנת ליום הכיפורים אלא מקטע לר' יוסף דע"כ ס"ל דאין שם מנעל עליו דל"כ לא יתסר אף שא"ל להילוכו אלא שלא יראה חסר רגל דכל דבר שיש עליו שם מלבוש או תכשיט מותר ללבושו או להתקטע בו אפילו לאנולי מטינוף דלא תשיב כלל אבל כשאין עליו שם מנעל של עץ צנעל הוא ואינו תכשיט כלל שאין מתקשטין בנקטע עץ אבל מי שאינו קיטע אף שאין עליו תורת מנעל כיון שהרגל נכנסת בו ומהלך בו שרי דמלבוש שלו הוא לך (32 סעיף ט"ו: 33 ס"ק ט"ו: 34 ס"ה ע"ב ד"ה קיטע: 35 לי ע"א ד"ה ור"י: 36 ע"ח ע"ב: 37 יומא ב' ע"א: 38 ב' ע"א: 39 ב' ע"ב ד"ה ומיהו: 40)

למה לא יצא בו אע"פ לפי שקב זה אין עליו עור כמו שיתבאר בס"י עליו כמו שיתבאר שנו חוששין שמא ישמט מ ממנו ג"כ למעלה מן שלא יוכל להשמט ממנו אינו מחופה עור כלל אע"פ שאינו יכול לה המחופים עור שקורין שהרגל נכנסת בעור להחמיר שלא לצאת בו

יג ו קיטע בשתי רגליו או של עץ לאורך ע וכורצו גידי שוקיו וארכ ויושב עליו וכשהוא מו לפניו וחוזר ונח על או רגליו התלוים שכשהוא קרקע גבוה אבל רוב פ שהם תלויים ואינם מונח שמאחוריו ובספסלים ע גופו נסמך עליהם) ט ו אבל אם אפשר לו ליל יותר ולא יפול וכן זקן לצאת בו בשבת אפילו מקל אם כן אין צריך ליפול הרי זה כמשוי

רגלו דלפניו צנעל החיגר כתב שצורך הילוכו הוא שרי ואין הטעם לילך צנעל אחר הרי כל סמיכת לענין שבת וא"כ הוא הדין צנעל כרגלים דמו ליה אלא כמנעלים ו להחמיר צנעל עור משום דאף דאף מנעל אסור משום דילמא מי הביאו המג"א⁴¹ והתם מייירי ש רחב על רגלו שהחפיו הוא מלך שכתב דאינו מחופה אסור מלא

(1) להחזיק בו'. עיין ט"ו⁵⁰ של זקנים והתם פירש רש"י⁵²:

(41 ס"ה ה': 42 ס"ה ד': 43) שבת נ ט"ז: (49) שבת פ"ט ה"ט: (50)

אמן חנוך בוג
 ד"ר הג"ח
 517 ודג'ר

שאלות ותשובות

מהרהר שד"ם

השייכות בטור אורח חיים - יורה דעה

מהחכם השלם מרנא ורבנא הגאון
כמוהר"ר שמואל די מדינה זצ"ל

אשר איזן וחקר ותיקן וקיבץ ואסף וברק עד מקום שידו מגעת כדי להוציא לאור
כל תעלומה והניף ידו על כל הפוסקים חדשים גם ישנים כדי להשיב אמריו
לכל שואל יואל לדעת דבר המשפט בין דם לדם בין דין לדין בין אדם
לחברו ובין איש לאשתו והלכה כמותו בכל מקום ומשנתו קב ונקי

גואלינו ה' עבא-ות - יצילנו משגיאות - ויראנו בתורתו נפלאות
ויזכנו לעשות ספרים הרבה אין קץ - ובא לציון גואל, אמן וכן יעשה האל

(נוסח השער בדפוס ראשון)

מהדורה

חדשה מסודרת

באותיות מאירות עינים

ברוב פאר וחדר, מוגה ומתוקן

עפ"י דפו"ר וכת"י, פיסוק וקישוע מדוייק

הוספת אלפי מראי מקומות, ציונים והערות

פענוח ראשי תיבות, ותשובות חדשות מספרים וכת"י

בתוספת מפתח הענינים, ש"ס רמב"ם וכו', אישים ומקומות

נערך ונסדר על ידי הרה"ג ר' דוד אביטן שליט"א

ובתוספת הערות הגאון הגדול ר' שמואל דויטש שליט"א

זכרון אהרן

פעיה"ק ירושלים תש"ע

מרשות היחיד לרשות הרבים אין החיוב אלא במוציא דרך הוצאה ביד, אבל כל שהוציא שלא כדרך המוציאין פטור (שבת צב. א), ואם כן השתא לדידן שכל הוצאה שלנו אינה אלא מרשות הרבים לכרמלית, יש לנו להורות בפה מלא שאין כאן בלבד צד איסור, שהרי כתב הרמב"ם ההיא ברייתא (נדרים נה. ב), הביאה הרי"ף בהלכות (נדרים יח. ב), יוצאין בשק עבה. ובפרק י"ט מהל' שבת (הי"ז) כתב הרמב"ם ז"ל יוצאין בשק עבה וכו' עד מפני הגשמים, אבל לא בתיבה ולא בקופה מפני הגשמים. ויש לדקדק מדברי הר"ם ז"ל, תרתי "מפני הגשמים" למה לי. אלא שנראה בעיני דאתיא לאשמעינן חדושא בתרתי, בהיתרא ובאיסורא, בהיתרא, לומר לנו דאע"ג שמלבוש זה אין דרכו לצאת בו אלא מפני הגשמים והוי משוי כיון שאינו אלא לאצולי טנוף, קא משמע לן דאפילו הכי מותר, כיון דהוי מלבוש קצת. ובאיסורא אשמעינן אבל לא בתיבה, שהייתי אומר כדי שלא יצטער מן הגשמים יהיה מותר כיון דלית כאן איסורא דאורייתא, שאין זה דרך הוצאה יהיה מותר, קמ"ל שאפילו הכי אסור, כיון שהם דברים שאינם דרך לבישה כלל. מכל מקום למדנו שאין לשלול אלא תיבה וכיוצא בה שאין → דרך לבישה כלל ועיקר³⁴.

עוד הוסיף חרוש אחר גדול, הכר והכסת אם היו רכים ודקים → מותר להוציאם מונחים על ראשו בשבת דרך מלבוש. ולא זו אף זו קתני, דלא מבעיא שק וחמילה שהן דרך לבוש קצת, שיצאין בהם, אלא אפילו כר וכסת שנראה שאינם דרך לבוש כלל, אפילו הכי כל שהוציאן הוא דרך לבוש מותר לצאת בהם.

ועם מה שאמרתי יתיישב לי לשון הרא"ש ז"ל שכתב בפרק הנודר מן הירק (נה. ב) הוא הדין בלא גשמים נמי שרו. דמנין לו ז"ל הא, דלפי דבריו למה האריך התנא לומר מפני הגשמים, לתני סתם יוצאין וכו'. אלא ודאי שהוא הבין כי מאי דקתני מפני הגשמים לרבותא נקט, לומר דאפילו דלאצולי טנוף קמכוין אפילו הכי שרו, ושללהודיענו זה תני הכי ולא

מוקפת חומה מימות יהושע בן נון. ע"ש. ומ"מ כיון שהמבואות שלהם לא היו מתוקנות כראוי, היה אסור לטלטל בהם מדרבנן. ע"י במהריב"ל שם, ובמהרי"ט ח"א סי' צ"ד. ³⁴ וראיה לזה מחייט במחטו דאינו דרך הוצאה, אע"פ שאינו דרך מלבוש, וכמ"ש הרמב"ם הלכות שבת פ"ט הכ"א: "אע"פ שיצא דרך אומנותו, מפני שלא הוציא כדרך המוציאין". ומה שבכיס של זב כתב שם בהלכה כ"ב דחייב, ובהגמ"י שם: "כל אצולי טינוף משאוי הוא, כיון שאין רגילות ללבושן בלאו הכי". זהו מפני שפוסק הרמב"ם דמלאכה שאי"צ לגופה חייב, כדמפרש להדיא דמשום הכי חייב בכיס של זב, אבל להראשונים שסוברים דפטור, וכמו שכן נוקטים רוב הראשונים, שפיר כתב רבינו דליכא איסור תורה. אלא דלהלן סי' ד' כתב רבינו כדבר פשוט דקימ"ל מלאכה

וכו', דמאחר דסליק הלישנא ובא אחר וכו' למעלה, נקט הכא הכי. אי נמי בכל אחד מן הבבות נקט לישנא דרבותא, למעלה נקט אחד אחד, לאשמעינן דאע"ג שנראה כשנים שעשו מלאכה בבת אחת אפילו הכי כולם חייבים, כי כל אחד מבשל בפני עצמו, ובסיפא נקט "ובא" גם כן לרבותא, כי אין טעם הפטור משום שנים שעשו וכו', אלא שאפילו שכל אחד בפני עצמו אפילו הכי כולם פטורים משום מבשל, אלא רק השנים האחרונים. ומה שאמרו בגמרא דמייתי אור באחרונה, על פי דרכי אתי שפיר, דבגמרא ר"ל כולם פטורים ואחרון חייב היינו מבעיר, כן רמז הרמב"ם.

סימן ד

76 הכובע של לבד שלובשים על המצנפת מפני הגשמים, וברוב הארצות לא פקפקו בו אפילו בשבת, ויש נוהרים בשבת ומקילים ביום טוב. גם נפל ספק באלו הכובעים שלובשים עתה על פי גזרת המלך יר"ה, צריך קצת עיון אם יש בהם איסור ללבושן שיש מהם משום אהל, ועל כל זה שלח לידי החכם השלם כמה"ר אביי נר"ו תושב קושטאנדינה, והאריך הרבה בקומו של היתר, רצה שאחזה דעתי גם אני.

ואני אומר כדי לקיים מצותו דכפי הנראה לעניות דעתי גם שלא היה צריך כי הוא נר"ו האריך הרבה, מכל מקום אני אומר כי כן דעתי כי הדין דין אמת ושאין לפקפק, כמו שכתב. והטעם, שאם באנו לאסור, מלבד מטעם דהוי משוי שאינם לובשים אותו אלא בשעת הגשמים דהוי אצולי טינוף, אין טעם בזה לאסור, כמו שאבאר אחר הציעי שני הקדמות. אחד, שאין לנו רשות הרבים, כמו שכתבו התוספות (שבת סד, ב ד"ה רבי. ועוד) והרמב"ם ז"ל³³. שנית, יש לדעת הוצאה

³³ דעת הרמב"ם בהל' שבת פ"ד ה"א, שכל דרך מפולש הרחב ט"ז אמה ואינו מקורה, הרי הוא רשות הרבים. וכמ"ש הבית יוסף סי' שמ"ה, דלהרמב"ם יש בזה"ו רשות הרבים. [ועי' במגיד משנה שם שכן דעת הרמב"ן כהרמב"ם, דלא בעי רבים בוקעים בו, א"כ א"א לומר דט"ס הוא וצ"ל הרמב"ן]. ונראה שאין כונת רבינו לומר שאין לנו רה"ר כלל אליבא דהרמב"ם, אלא שהעיר קושטא אין לה דין רשות הרבים, שהרי בן דורו של רבינו מהריב"ל בח"ג סי' ע"ד כתב שקושטא ושאלוניקי דלתותיהן ננעלות בלילה. ומשמע מדבריו שהיו מוקפות חומה. ע"ש. נגם רבי שלמה חעלמא, בעל מרכבת המשנה, שהיה בקושטא כמאתים שנה אחר תקופת רבינו, כותב בהל' מא"ס פ"א ה"ח שמנהג קושטא היה לקרוא את המגילה גם בט"ו מספק שמא היתה

הלבוש, כמו היאקה שהיא חלק מהלבוש, ואינו משאוי אחר שהכל כגוף אחד, אך אמנם כאשר תלוי ברצועת אז נראה ודאי משאוי גמור כיון שאינו מעצם הלבוש. כן נראה לי.

אך בכובעים שעשה לנו המלך יר"ה יש מקום קצת לפקפק משום אהל⁴¹, אלא שגם בזה אני אומר שאין לחוש, ודאי מותר. וקודם שאפרש טעם ההיתר רוצה אני לומר המבוכה שאני רואה בענין זה, שהתוספות כתבו בריש פרק תולין (שבת קלח, א ד"ה כסא) ז"ל, כל הנהו דאסרי בביצה אמר ר"ת דוקא דברים שיש להם מחיצה עד לארץ, אבל להשיב הקדרה על טרפיד ביום טוב שרי אפילו למעלה או למטה להביא הטרפיד תחלה ואח"כ להושיב את הקדרה, וכן להושיב השלחן על גבי ספסלי וביעתא וקדרה וחביתא אפוריא יש לומר כשיש להם מחיצה, ע"כ. וכן כתבו ביו"ט פרק המביא (ביצה לב, ב ד"ה מלמטה) וז"ל, כל הני דאית להו מחיצות לצדדין המגיעות לארץ וכו' אבל הנך אינם אסורים אלא היכא שמתקן האהל והמחיצות, אבל עשה אהל בלא מחיצות שרי, ע"כ. אם כן איך פירש ר"ת (מובא ברא"ש שבת פ"כ סי' ג) (סיחנא) [סיאנא] דהכא דמיהדק אסור משום אהל, הא ליכא מחיצות, כי אפילו מחיצות הכובע אינם משתמשות לאהל, שהאהל הוא הטפח הכולט חוץ כנגד הפנים. עוד שכפי הנראה אין מחיצה פחות מעשרה טפחים⁴². וכן קשה לי להרמב"ם (הל' שבת פ"כ הל"א) שהוא הולך בשיטת ר"ח ור"ת, והוא כתב קודם דין סינא (הלכה כח) (ומתיר) [ומותר] להניח מטה וכסא וטרסקל ואע"פ שיעשה תחתיהן אהל, שאין זה דרך עשיית אהל לא קבע ולא עראי. L

לדיוקא דוקא פירש. ומפני³⁵ שכבר השמיענו הרמב"ם חדוש בחלוקה הראשונה לא הוצרך לחזור בדין כר וכסת להזכיר גשמים.

ואם כן זכינו לדין שאין לאסור מטעם אצולי טינוף, ולשון המרדכי (בהגהות, שבת פ"ב סוף ע"ג) שכתב ונשים וכו' וז"ל, נשאלתי אם מותר לנשים לשאת מכסה על ראשן בימות הגשמים לבית הכנסת שלא ירדו גשמים על צעיפיהן, ונראה לי דאסור דאצולי טנוף הוי, עד כאן. נראה דדוקא לנשים אסור להן, דאיכא למיחש דכיון דאינם מוליכות אלא לאצולי טינוף איכא למיחש דשמא תיכף ומיד במניעת הגשמים יסירו המכסה מעל ראשן ויוליכו אותו ביד כדי להראות צעיפיהן היפות, אבל באנשים שאין דרכם בכך ליכא למיחש. ואין תימא לומר שיש חילוק בדין בין אנשים לנשים, שזה נמצא בדין הוצאה אפילו בין נשים לאנשים³⁶, ואין צריך להאריך בזה כי דבר פשוט הוא. ונראה לעניות דעתי שכן ראוי לפרש, כי לעולם יש לנו להחזיק בלשון שהוא מדוקדק כל שאפשר, וכפי דברי מהרי"ק³⁷ צריך לתת טעם מאי איריא דנקט נשים, ולדידי נחא. ועוד דלדידיה צריך לומר דפליג המרדכי על הרא"ש וגם על הרמב"ם, ששניהם סברי להיפך, כדפירשתי. אלא שעם מה שאמרתי הכל מיושב, שיש חילוק בין אנשים לנשים³⁸.

עוד אני נפלא על זאת, שמה חרדה שהחריד לנו על לשון האגור³⁹, שלא ידע מה חילוק יש בין תפורים לתלויים, והוצרך לדחוק במה שדחק, כי החילוק הוא מבואר כי כאשר הם תפורים הלבוש עם הקאפוס⁴⁰ והוי הקאפוס חלק מן

גנון כיס דוב אבל דבר שהוא דרך מלבוש אפילו אינו אלא משום אצולי טינוף שרי, דלא גרע מסדינים שמביאים הבלנים ומלבדים הקשים שיותר להביאם דרך מלבוש כדלעיל. וההיא דיוצאים בשקים מפני הגשמים, אפילו אינו מכוין אלא להציל את בגדיו שרי, כיון דדרך מלבוש הוא מתעטף בהם. והא דאסור בהגהות מרדכי לנשים לישא מכסה על ראשם, היינו שלא כדרך מלבוש דוקא, אבל אם הוא דרך מלבוש שרי אף על פי שאינם מכוונות אלא לאצולי טינוף. ועל פי זה אפשר שפשוט המנהג באלו הארצות לשים האנשים כובע גדול של לבד על גבי המצנפת מפני הגשמים, ואין לאסור אותו משום דילמא נפיל ואתי לאיתויי, כדפירש רש"י גבי סינא, דמאחר שהוא עמוק ונכנס במצנפת ליכא למיחש להכי, וכמו שכתבתי בסימן זה. ע"ש עוד בהמשך הסימן. 40. סרבל. "קאפוצ'ינו" הנ"ל בדברי האגור בהערה הקודמת. 41. כמ"ש בשבת קל"ח ע"ב: אמר רב ששת בריה דרב אידי האי סינא שרי, והאיתמר סינא אסור, לא קשיא הא דאית ביה טפח הא דלית ביה טפח, אלא מעתה שרכיב בגלימא טפח הכי נמי דמיחייב, אלא לא קשיא הא דמיהדק הא דלא מיהדק. 42. ע"י בדעת תורה למהרש"ם אור"ח סי' שט"ז סע' י"ג, שכתב שכוונת רבינו דמדאורייתא אין מחיצה פחות מ"י טפחים, אבל מדרבנן גם בטפח איכא איסורא. ע"ש.

שאי"צ לגופה חייב עליה. וצ"ע. 35. נראה שמכאן עד סוף הקטע שייך לסוף הקטע הקודם, ודברי הרא"ש הם הגהה ותוספת שהוסיף רבינו על הגליון. 36. ראה שבת כ"ב ע"א וחלופיהן באיש. ודעת ר"ת בתוספות בעירובין ס"ט ע"א, דכל מאי דאסור משום "דילמא שלפא ומחוי" לא שייך באיש. ע"ש. 37. בבית יוסף המובא בהערה 39, בשלהי דבריו, שמפרש דהמרדכי אסור "שלא כדרך מלבוש דוקא". 38. ע"י מ"ש על חילוק זה בשו"ת יב"א ח"ה סי' כ"ד. ובמשנה הלכות ח"ב סי' ע"ב. 39. להבנת דברי רבינו בכמה מקומות בסימן זה ראיתי להעתיק לשון הבית יוסף אור"ח סימן ש"א: וכתב האגור [סי' תל"ג] בשם אביו, שהסרכלים שיש להם מאחריהם קפוצ'י בלע"ז אף על פי שמתכסים בהם להציל מטינוף שרי לצאת בהם בשבת, כי לפעמים מתלבשים מפני הרוח והקור והגשמים והכי משמע בירושלמי [שבת פ"ו סוף ה"ב], מיהו הני מילי בתפורים אבל אותם שתלויים ברצועות לא. עכ"ל. ואיני יודע מה חילוק יש בין תפורים לתלויים ברצועות, דכיון דתלוי ברצועות תו ליכא למיחש דילמא נפיל ואתי לאיתויי. ושמא כשתפור בבגד הוא מגין על מול העורף מהקור ומשום הכי שרי, אבל כשתלוי ברצועות שוב אינו מגין מהקור וה"ל אצולי טינוף ואסור. ולי נראה דע"כ לא אסרינן בפרק קמא [יא, ב] מידי דליתיה אלא משום אצולי טינוף אלא דוקא בדבר שאינו דרך מלבוש,

בעזרת השם יתברך

ספר

תוספת שבת

עם מהדורה בתרא

חלק א'

על הלכות שבת מרישא עד גמירא

חיברו הגאון הגדול המפורסם

מו"ה רפאל מייזליש מהארחוב זצוק"ל

אב"ד פאריצק

נדפס בראשונה בשנת תקכ"ז ומהדורה שני' בשנת תקס"ו

ועכשיו בעזהשי"ת יצא לאור מחדש

באותיות בהירות מאירות עינים ומתוקן מאלפי שגיאות שהיו בדפוסים הקודמים ונלוה עליו בשולי היריעה שני הוספות

ציונים

מראה מקומות לספרי
האחרונים המביאים דבריו,
ופסקיהם למעשה.

ביאורים

משא ומתן בדבר הלכה
לפרש וליישב דבריו
במקומות שטעונון ביאור.

ממני הצעיר באלפי ישראל

אשר אנשיל עקשטיין

נכד המחבר

בפרוס שנת תשנ"א לפ"ק

פה ברוקלין

אסורה לצאת בו אם לא יהא (כט) סינר עשוי כעין מלבוש אבל אם (ל) קושרתו כדי (לא) שלא יכאב לה הדם ולא תצטער מותר לצאת בו:

יד. (לב) דבר שהוא דרך מלבוש אפילו אם אינו לובשו אלא משום אצול' טינוף מותר לצאת בו בשבת: הג"ה ולכן מותר ללבוש בגד מפני הגשמים או כובע על ראשו אבל אסור ללבוש ליתן (לג) בגד על זעיפה מפני הגשמים דלין זה דרך מלבוש. (הגהות מיימוני):

פז. אין הקטע יוצא בקב שלו היינו שעושה כמין דפוס של רגל וחוקק בו מעט לשום ראש שוקו בתוכו ואינו עושה זה להלוך בו שעל כל פנים צריך הוא למקלו אלא כוונתו כדי שלא יראה חסר רגל אלא נכה רגל (לד) כיון דאינו צורך הילוכו אסור:

פז. קטע שאינו יכול לילך כלל על שוקיו אלא יושב על כסא וכשנעקר ממקומו נסמך על ידיו ועל שוקיו ונדרחף לפניו, ועושה סמיכות של עור או עץ לראשי שוקיו או רגליו התלויים וכשהוא נשען על ידיו ועוקר עצמו נשען גם על רגליו קצת אין יוצאים בהם בשבת דאידי דתלו ולא מנחי אארעא ומנין דמשתלפי אבל בכסא וספסלים הקטנים שבידיו מותר לצאת. קטע בשתי רגליו ומהלך על שוקיו ועל ארכבותיו ועושה סמיכות של עור לשוקיו יוצא בהם בשבת: הג"ה וכן מותר ללבוש צנעל של עץ שהרגל נכנס בו וליכא למיתש שיפול (ר' ירוחם ח"ה) וכן (לה) צנעוני"ש דמשתלפי צמורה וממילא (רש"י ס' מ"ו) ויש מחמירים ואוסרים (אגור). ולא ילך אדם (לו) יתף בשבת במקום שאין דרך לילך יתף ולא ילך אדם בשבת כמו שהוא יולא בחול בלתי דבר אחר שיזכור על ידו שהוא שבת ולא יבא לחללו. (כל זו):

יז. חוגר שאינו יכול לילך בלא מקל מותר לילך בו (לז) אפילו אינו קשור בו אבל אם אפשר לו לילך זולתו ואינו נוטלו (לח) אלא להחזיק עצמו אסור (ומולה שעמד מחליו דינו כחיגר):

תוספת שבת

כל כך לפי דשאני כובע שאין דרך כלל לילך בגילוי ראש ואף הפחותים והגרועים נזהרים בכך אבל לענין זה ודאי יש ויש כמה אנשים פחותים שאין מקפידין לילך יתף (כו) ולכך ראוי לאסור אף לכל אדם משום לא פלוג כמ"ש סי' ש"ג ס"ה, וזה דעת המחמירין ואפשר דבזה"ז אמרינן דבטלה דעתן אצל כל אדם כיון דעתה אין דרך לילך יתף: וכתב מג"א דלכ"ע אם שכח ויצא בהם לר"ה אין צריך להסירן (כח) משום כבוד הבריות עסי' ש"ח סט"ו: (ל"ז) יתף. והמג"א כתב דמשמע בד"מ דאסור אפילו במקום שדרכם לילך יתף ילבש מנעלים כדי שיזכור שבת, ועסי' ב' (סע"ו) וגם בחול מדת צניעות הוא שלא לילך יתף מג"א, ונבמועד קטן (כ"ד ע"ב) איתא דאבל יכול לילך בשבת בלא מסאני ולא מקרי אבילות בפרהסיא דלאו כ"ע סיימו מסאני, ונ"ל דהתם מייירי ממנעל של עור דלאו כ"ע סיימו מנעלים של עור אלא בתי שוקים של בגד, וגם בחול יכול האבל לילך בהם אבל יתף לגמרי לא: והב"ח (בסי' רמ"ב) כתב טעם אחר בשם ספר יראים שלא לילך בשבת יתף כלל משום דכתיב אשר לא נסתה כף רגלה הצג על הארץ מהתענג ומכיון שזו קרוי עונג מחוייב לענגו בכך דכשם שיש עונג באכילה ושתייה כך יש עונג בהנאת הגוף ע"כ, מיהו לפ"ז אדם שיש לו צער כשלא ילך יתף ודאי שרי דלא עדיף מאכילה דקי"ל ברסי' רפ"ח דאדם שמזיק לו האכילה מותר להתענות בשבת, ולטעם רמ"א אפשר דגם בכה"ג אסור: (ל"ח) אפילו אם אינו קשור. דלא חיישינן דילמא אתי לאתויי כיון דא"א לו להיות מבלעדו: (ל"ח) אלא להחזיק

אף אם לובשו לאצול' טינוף שרי: (כט) סינר העשוי כעין מלבוש. מלפניה ומלאחריה אבל אם הוא מלאחריה לבד רק שקושר ברצועה לפניה לא הוי מלבוש: (ל"ט) קושרתו. אבל בלא קשירה (כד) לא מתקיים ובסי' ש"ג סט"ו מבואר דבמוך שהתקינה לנדתה שרי אף בלא קשירה אבל הכא לא מתקיים בלא קשירה כיון שאינה תלוי רק לפניה מג"א דלא כע"ש: (מ"א) שלא יכאב לה הדם. שיפול על בשרה ויתייבש עליה ומצער אותה תוס': (מ"ב) דבר שהוא דרך מלבוש בו. אף דכבר נשמע דין זה ממ"ש סי"ג גבי סינר *הכא אורחא ישוב בדברי המלחא למתני דבר והיפוכו, גם אפשר דלא תימא דוקא סינר הוא דשרי משום דהוא מתקנת עזרא (ב"ק דף פ"ב ע"א) כמ"ש בהגמ"י אבל בשאר דברים אסור משום דאתי לאחלופי להתיר אפילו אם אינו דרך מלבוש קמ"ל דלא כנ"ל, דלא כע"ש: (מ"ג) בגד עץ צעיפה. היינו אם אינו דרך מלבוש רק שמונח על ראשה כמו חתיכת בגד פשתן אבל אם מתעטפת בו הוי (כח) דרך מלבוש ושרי אף שהוא לאצול' טינוף כמש"ל (ס"ק כ"ח): (מ"ד) כיון דאינו צורך הילוכו. וחיישינן דלמא שלפי (כו) ואתי לאתויי ד"א בר"ה כו': (מ"ה) בפאנטני"ש. דכיון דמחופה עור מהדק ולא מישתמיט מרגלו ויש מחמירין ס"ל דבזה חיישינן דלמא משתליף ואתי לאתויי, והט"ז כתב דלא שייך למיגזר דלמא אתי לאתויי שאין דרך לילך יתף, ומדמי לכובע העשוי לכיסוי הראש דשרי מטעם זה כמ"ש סמ"א, ואין מזה הכרע

ציונים

76 (כד) העמיקו בנה"ל ד"ה אכל, ע"ש. (כה) צפמ"ג כתב דלרין להיות מעופף גם קמ"ג מגופו, וכ"כ המ"צ בס"ק נ"ג ע"ש, והשו"ע הרב הוסיף שצריך לנסות ראשו וריונו, (ועי' בקצוה"ש סי' קס"ו ס"ק י"ז שכתב שיעמו). והשו"ע סמס בכל זה, משמע דמגי נחשו לנדי, וכ"כ בקה"מ ס"ק כ"ה (כו) השו"ע הרב בסע"י י"ד כתב דהוי כמשאוי וכ"כ בא"ח סוס"ק כ"ו, אכל ע"י צמח"ד ס"ק ט' שמפקפק עליו והסכים להתו"ש וכ"כ המ"צ בס"ק נ"ו. (כז) ע"י צמ"צ ס"ק ס"א שהעמיק שיטת המו"ש וע"ש בשע"ש ס"ק ס"ג מה שהכריע, ומלשון התו"ש והמ"צ שם משמע דאסור מדינא (הוא שיטת המהר"ק הונא נד"מ ס"ק י"ח) והשו"ע הרב סוס"ק

סימן קח

7 ← בענין המכסה מפלאסטיק שמימין על הכובע אם מותר לצאת בשבת

י"ד כסלו תשי"ב.

מע"כ ידידי הרב הגאון המפורסם הצדיק מוהר"ר שלום יחזקאל שרגא רובין האלבערשטאם האדמו"ר טשעשינאָו שליט"א.

בדבר המכסה על הכובע שהוא מדבר דק "פלאסטיק" המתוח על הכובע כמדתו להגן מפני הגשמים כבר ראה כתר"ה כל הדברים בזה. והנה מברייאת דנדרים דף ג"ה שאיתא שם יוצאין בשק עבה ובסגוס עבה ובריעה ובחמילה מפני הגשמים, אין ראיה דהתם הא מתעטף בו כדרך מלבוש דזה ודאי מותר אף שכונתו רק לאצולי מטינוף, דחלוק זה הא מפורש בש"ע סי' ש"א סעי' י"ג באשה גדה שקושרת בגד לפניה שלא תחלכלך אסורה לצאת ואם עשוי כעין מלבוש מותר, וכן בסעי' י"ד שכתב הרמ"א דאסור לאשה ליתן בגד על צעיפה מפני הגשמים כתב הט"ז בסק"י דנראה דזהו על הצעיף לחוד, אבל אם מכסה גם הגוף הוה דרך מלבוש דשרי, וכן כתבו המג"א ס"ק כ"ג בשם מהרי"ל שאפילו חתיכת בגד פשתן כל שמתעטפת בו כדרך מלבוש שרי, וכונתו ג"כ אף בעטוף על מקצת הגוף שרי, אבל על הצעיף לחוד אינו כדרך מלבוש. וא"כ הוא הדין באנשים דעל הכובע לחוד לא דמי לשק ויריעה וחמילה שמתעטפים בהם גם הגוף או מקצתו.

וכן הא דכתב הרמ"א שם שמותר ללבוש כובע על ראשו מפני הגשמים שפירושו כדכתב במשנה ברורה ס"ק נ"ב שלובש מלמעלה כובע גדולה על כובעו כדי שלא יטנף עיי"ש, והוא מהב"י סוף הסימן שכתב שפשט המנהג באלו הארצות לשום האנשים כובע גדול של לבד ע"ג המצנפת מפני הגשמים עיי"ש, נמי הוא רק באופן שהכובע הגדולה מכסה יותר מגוף ראשו מכובע הקטנה והמצנפת, וזהו ג"כ נחשב דרך מלבוש כיון שמכסה יותר, וכן מוכרח מלשון הב"י שכתב מתחלה דבר שהוא דרך מלבוש אפילו אינו אלא משום אצולי טינוף שרי דלא גרע מסדינין שמביאין הבלנים שמותר להביאם דרך מלבוש, והיא דיוצאים בשקים מפני הגשמים כיון דדרך מלבוש הוא, והא דאסר בהגמ"ד לנשים לישא מכסה על ראשן היינו שלא כדרך מלבוש דוקא, אבל אם הוא דרך מלבוש שרי, ועפ"ז אפשר שפשט המנהג לשום האנשים

כובע גדול של לבד על המצנפת עיי"ש, מפורש דהיתר האנשים הוא רק משום שהוא דרך מלבוש, ומה זה דרך מלבוש הא מפורש בט"ז ובמג"א שהוא כשמתעטף בו קצת מהגוף שהוא יותר מהצעיף לחוד ועפ"ז הוא היתר האנשים דוקא שהוא כשמכסה בכובע הגדולה יותר מכובע הקטנה, ומדויק לשון הרמ"א שכתב כובע על ראשו שלכאורה לא נכון לשון זה דהא איירי שיש לו כובע על ראשו והוה לו למינקט כובע על כובעו, אבל הוא משום שאינו מתיר אלא כשהכובע הגדולה מכסה קצת מראשו במקום שהיה גלוי מכובע הקטנה התחתונה, וא"כ אדרבה ראיה מכאן שאסור.

ומה שכתב הרמ"א בסעי' ל"ו ומותר ללבוש שני כובעים זה על זה הוא ענין אחר, עיין באו"ז ששם הוא מקור הרמ"א מפורש שם בהלכות שבת סי' פ"ד אות ו' שהוא דוקא בכובעים שכן דרך כל בני אדם ללבושם, והוא או לנוי או לחמום ומחלק שם משתי חגורות דאין דרך בנ"א לחגור בו ובטלה דעתו אצל כל בני אדם, והוא אף באופן שיש לו צורך בהן כקמרא עלוי המיינא שבשבת דף ג"ט שהתחתון הוא לתשמיש לחגור בו והעליון הוא לתכשיט לנוי שמ"מ בטלה דעתו, ובכובעים כו"ע דרכן כן ובלא צורך ודאי לא היה דרך בנ"א ללבוש לבטלה, ומסיק שם האו"ז וכן מותר ליתן אלמונץ על הראש ולהשים עליו הכובע שכן נוהגין בנ"א גם בחול, פירוש דבריו שכן נוהגין בנ"א בשביל הקור להשים אלמונץ שהוא בלשוננו "פאטשיילא" על הראש ועליו הכובע שהוא לנוי או ג"כ לחמום ביותר, וכתב וכן על זה משום שהוא טעם אחד על היתר דשני כובעים זע"ז, ובימי הרמ"א מסתמא היו ג"כ נוהגין ללבוש שני כובעים זע"ז לנוי או לחמום.

ומסתבר לע"ד שאם הוא לחמום יש להתיר אף שאין דרך בנ"א כן דלא שייך בטלה דעתו לזה דזהו עיקר לבישה להתחמם ורק אם הוא לנוי בעלמא כקמרא עלוי המיינא שייך לומר בטלה דעתו, עכ"פ רק בכובעים שדרך בנ"א ללבוש כן איירי הרמ"א במה שמתיר בסעי' ל"ו אבל כובע הדק שעל הכובע שאינו מחמם יותר וגם אינו לנוי דאין בזה שום נוי ואדרבה הוא להיפוך שמגרע הנוי אלא הוא רק לאצולי טינוף כהא דעובדא דידן לא שייך להא דרמ"א ויש לאסור.

ול"ד לקאלאשן שמותר שהם גם מחממין, וגם הקאלאשן הם לא רק להגן על המנעלים אלא גם להגן על הגוף שלא יצטער ממה שנרטבין המנעלים בהמים ומרגיש בגופו רטיבות וצינון כידוע, ושלא

להצטער הא מותר כמו במוך שהתקינה שלא להצטער שמותר כדאיתא בתוס' שבת ובש"ע סעי' י"ג, ואיני יודע מה שהסתפקו שהביא כתר"ה בזה, ולכן לע"ד אין להתיי הכובע בזה וכן אני מורה לאיסור לכל אלו ממני, ידירו מוקירו מאד.

משה פי

סימן קט

עוד בענין הנ"ל

ה' אדר תשי"ב.

מע"כ ידידי הנכבד הרב הגאון מו"ה קליין שליט"א שלום וברכה.

הנה מה שמתנצל כתר"ה במה שחלוק ע הלכה הוא למותר כי כן דרך התורו לברר האמת וח"ו מלשתוק מי שסובר ז בין לקולא בין לחומרא, ומצד לא תענה עיין בני' סנהדרין דף ל"ו בשם המפר למימרא דאסור לענות על רב דאדרבה לשתוק אלא הכי אמר קרא שראוי לעשו שלא יצטרכו לענות על רב כלומר שידברו ולא מפני כבודו אלא שיש לחוש שמא התלמיד אח"כ לחלוק על הרב עיי"ש, ו מפרש"י במתני' דף ל"ב שכתב שמא יחינו ולא ירצו לחלוק על דבריו משמע שודו לחלוק וגם מחוייבין כדסובר הנ"י אך שמא לא ירצו, ולתוס' דף ל"ו שסברי שאס עיין במהרש"א ומהר"מ הא סברי בלשון : נאמר האיסור אלא בדיני נפשות ואף לפי יכולין דרך שאלה, והרמב"ם אף שבפירו כתב אסור לנשארים לחלוק עליו מ"מ בפ"א מסנהדרין ה"ו לא כתב בלשון שאס שסובר בחבורו כפי' הנ"י, ולבד זה אי אלא בעמידה למנין ולא באמר הגדול : למוד או אף דרך תשובה למעשה ולא ה למנין וכדאשכחן כמה פעמים שהקשו לרבם על פסק דינם והוראתם ואף שא מטעם התוס' משום שהוא דרך שאלה שאינו בד"נ הי"ל לתוס' להביא ראיה מכאן שהוא מטעם דלא נצטרפו למנין, וגם מס בזה"ו דין גדול ומופלא לגבי דין זה ש עליו, ואף שהרמ"א בחו"מ סי' י"ח כתב דטו

אירת חיים חלק א

להצטער הא מותר כמו במוך שהתקינה נגדתה שלא להצטער שמותר כדאיתא בתוס' שבת דף ס"ד ובש"ע סעי' י"ג. ואיני יודע מה שהסתפקו הגדולים שהביא כתר"ה בזה. ולכן לע"ד אין להתיר לכסות הכובע בזה וכן אני מורה לאיסור לכל אלו ששואלים ממני. ידירו מוקירו מאד.

משה פיינשטיין

L

סימן קט

עוד בענין הנ"ל

ה' אדר תשי"ב.

מע"כ ידידי הנכבד הרב הגאון מו"ה ר' מנשה קליין שליט"א שלום וברכה.

הנה מה שמתנצל כתר"ה במה שחלוק עלי בדבר הלכה הוא למותר כי כן דרך התורה שצריך לברר האמת וח"ו מלשתוק מי שסובר שאינו כן בין לקולא בין לחומרא. ומצד לא תענה על רב עיני בני סנהדרין דף ל"ו בשם המפרשים לאו למימרא דאסור לענות על רב דאדרבה אסור לו לשתוק אלא הכי אמר קרא שראוי לעשות בענין שלא יצטרכו לענות על רב כלומר שידברו הם תחלה ולא מפני כבודו אלא שיש לחוש שמא לא ירצה התלמיד אח"כ לחלוק על הרב עיי"ש. וכן משמע מפרש"י במתני' דף ל"ב שכתב שמא יהייבנו הגדול ולא ירצו לחלוק על דבריו משמע שודאי רשאים לחלוק וגם מחוייבין כדסובר הנ"י אך שחוששין שמא לא ירצו. ולתוס' דף ל"ו שסברי שאסור לחלוק עיין במהרש"א ומהר"מ הא סברי בלשון אחד שלא נאמר האיסור אלא בדיני נפשות ואף לפי הראשון יכולין דרך שאלה. והרמב"ם אף שבפירוש המשנה כתב אסור לנשארים לחלוק עליו מ"מ בהלכותיו בפ"א מסנהדרין ה"ו לא כתב בלשון שאסור משמע שסובר בחבורו כפי הנ"י. ולבד זה אין דין זה אלא בעמידה למנין ולא באמר הגדול הדין דרך למוד או אף דרך תשובה למעשה ולא היה בצרוף למנין וכדאשכחן כמה פעמים שהקשו התלמידים לרבם על פסק דינם והוראתם ואף שאפשר הוא מטעם התוס' משום שהוא דרך שאלה או משום שאינו בד"צ הי"ל לתוס' להביא ראייה מכאן אלא פשוט שהוא מטעם דלא נצטרפו למנין. וגם מסתבר שאין בזה"ו דין גדול ומופלא לגבי דין זה שלא לחלוק עליו. ואף שהרמ"א בחו"מ סי' י"ח כתב דטוב להתחיל

מן הקטן הוא משום דלכתחלה יש עכ"פ להחמיר. ואף שזה שהוא רק לכתחלה הוא משום דאיירי בד"מ כדאיתא בסמ"ע מ"מ כיון שהוא רק דין דלכתחלה סובר דיש להחמיר גם בזה"ו שליכא דין גדול ומופלא. לכן אף אם יחשוב אותי כתר"ה לגדול רשאי לחלוק וממילא מחוייב לומר דעתו ואין מן הצורך להתנצל. אבל עכ"פ בעצם השאלה האמת כדכתבתי לאיסור.

ותחלה אני אומר דמה שכתב כתר"ה דיש כאן תרי דרבנן שהיא הוצאה כלאחר יד אף אם נאסור ועוד שאין לנו רה"ר. הנה מפורש בגמ' שבת דף י"ב שמסיק שהוב שיוצא בכיסו לאצולו בגדיו מטינוף חייב חטאת משום דבשביל אצולו מטינוף דרך הוצאה היא כן ורק שנחשב מלאכה שא"צ לגופה ותלוי במחלוקת ר' יהודה ור"ש. ולכן אף אם נימא שגם באצולו מטינוף גשמים נחשב א"צ לגופה הא חייב לר"י. וגם יש סברא גדולה לומר כיון דהא"צ לגופה שבכאן אינו מפני שאין לו צורך ממש לגוף ההוצאה אלא מפני שא"צ להזיבה שעל ידה בא הכיס הזה כדפרש"י אפשר אין שייך זה בגשמים שצריכין לעולם ויש צורך בהן. ורק לטעם התוס' בדף צ"ד גם לאצולו מטינוף גשמים נמי יש להחשיב א"צ לגופה שהרי בשביל שלא יטנף בגדיו יכול לישב בביתו עיי"ש. אך אף לתוס' שהיא מלאכה שא"צ לגופה הא שיטת הרמב"ם בפ"א משבת ה"ו ועוד ראשונים שא"צ לגופה חייב ולהרמב"ם ועוד ראשונים יש לנו רה"ר ונמצא שלדידהו הוי הנידון באיסור דאורייתא וחייב חטאת. איברא דלענין רה"ר כבר נהגו כרש"י ותוס' המקילין שאין לנו דין רה"ר אבל לדין א"צ לגופה אין שייך מנהג אצולו דהא לכו"ע אסור ונהגין איסור שאין ניכר אם הוא דאורייתא או דרבנן וא"כ הוא ספק דדינא. וגם יש עוד ספק שמא נחשב צריכה לגופה כדלעיל לרש"י. וא"כ אין בזה בברור אלא חד דרבנן. וגם הא בנוא יא"ק ומרוקלין יש אולי מקומות שהם רה"ר דאורייתא שהולכין שם ששים רבוא ואם בנוא יא"ק אפשר שאינו דאורייתא מצד היקף המחיצה לבד הגשרים מ"מ בברוקלין אפשר יש מקומות שהם רה"ר וישאר רק חד ספק דרבנן ספק דאורייתא מטעם א"צ לגופה. ובכלל הם איסורים דרבנן שראוי להחמיר בהן מצד הרמב"ם ודעימיה שלדידהו הוא דאורייתא ולכן אם מצד הדין נוטה לאסור אין להקל מצד הצירוף שהם תרי דרבנן. ועתה נבא לעיקר הדין הנה במתעטף דרך מלבוש אף שכונתו רק לאצולו מטינוף מותר וזהו ענין הברייתא דנדרים. ואם הוא להציל מצער הגוף מותר אפילו לבשו שלא בדרך מלבוש כמפורש

פרש
בוש.
שהוא
בעיני
כספה
לשון
בכון
התוה
אינו
אישו
וא"כ

לבוש
אורי
שבת
כל
חלק
בו
אופן
שבת
ליון
נעים
נב"א
ליתן
הגין
הביל
הלא
מזום
אחד
זמא
או

תיר
זהו
לבו
תה.
כן
יבע
לבו
גרע
דא

גם
גם
לים
גלא

ספר
שו"ת
באר משה

חלק שני

ברורי הלכות ושאלות חדשות הנחוצות למעשה
בד' חלקי שולחן ערוך

ערכת וסדרתי בעזרה"ת החונן לאדם דעה

משה שמערן

רב דקהל יסודי התורה ברוקלין יע"א

ומלפנים אב"ד דעברעצין יצ"ו

בעהמח"ס באר משה

בלאאמו"ר הגאון המובהק מוה"ר אברהם זצ"ל הי"ד

דיינא רבא דק"ק ניהיחיל

בעהמח"ס גפי אש ו"ח, מליצי אש ו"ח, שלחן אש אר"ח, מסדר חילוקים ושיטות
ושא"ס רבים ונכבדים

בהשתתפות בית מסחר והוצאת ספרים הגדול „גראסמאנן“

ברוקלין נוא יארק

שנת תשל"ב לפ"ק

נדפס ברפוס „בלשן“

ע"י מרדכי שוסטערמאן ושלום דובער פויזנער

סימן ל

נשאלתי ממי שאינו יכול לבוא אל אשתו אם לא שתקנה היא קודם הזוג אותה מקום עם וואזאלין, בליל שבת ליל עונה מה יעשו.

השבתי להתיר להניח באותה מקום וואזאלין היינו שתדחוק הוואזעלין מהשפופרת ולא שתקח מצלוחית באצבעה ולא שתמרח אותו, והוואזעלין יהי נמוח מעצמו.

א) המג"א (סימן תקי"ד סק"ה) הביא דעת הכנה"ג דס"ל דמדציק שטוב חייב משום מנחה וחולק עליו שאינו חייב במשפך רק אסור לידבק גזירה שמה ימרה עיי"ב, והמהל"ה האריך בעטו"ד (בסו"י שי"ח סק"ב) לפרש דעת הכנה"א (שם) דגם צצק שייך דין מנחה רק במדבק צצק ואינו משפשו שרי, והגם בדבר שדרכו למנוח אפילו לדבק אסור אצל צצק שאין דרכו למנוח שרי לכתחלה לדבק עיי"ב ואינו כצר כהבתי בספרי (ח"א סו"י ל"ו אות ד') שמעיקר הדין צוואזעלין אינו חייב מה"ת משום מנחה וא"כ להדציק וואזעלין בלי שיפשוף שאינו אסור אפילו בדרך שיפשוף אלא משום חומרה דמנחה מדציק און לאסור, ושרי.

תשכ"א חדש תמוז פה ברקלין.

משה שמערן

סימן לא

→ דהא לך שני כתובים הבאים כאחד ומלמדים להועיל על ב' הלכות שהזכרתי בחיבורי ח"א והסכימו עליהם ב' גאונים מובהקים מידידי בעלי הוראה מפורסמים שליט"א.

הראשון, מהרב משה צבי אריה ביק הרב דקהל בני משה פה ברקלין יצ"ו.

ברין כסוי ניילאן על הכובע בשבת

בענין הכובע עם כסוי ניילאן (בסימן ל' אות ב') כונתי גם אני לדעתו שמן הדין מותר אך כיון שרצנים אחרים דעתם לאסור אינו אומר צומצו

שמעולם לא רחיתי מי שלה יקנה עלמו תחת אילי ידיו ביום השבת והלא שם גמלאים הרבה שערות ועוצר על אסור דצקן ולא רחיתי מי שהי מותר בדבר, אצל הדבר פשוט ואמת ששם תחת אילי ידיו בהגומא השערות רחוקות זמ"ז ואין המים עומדים בין השערות שהי צה כסחיעת שער הראש ולכן שפיר נהגו צי"ח לקנה עלמן ביום השבת תחת אילי ידיהם בהגומא שהוא מלא שער, וצרוך הי' שעל פי דברי הלדקתי מנהגן של ישראל בדברי לודקים צרוקים ואמתיים להמיתת החורה שה"ו אינם נכשלים באיסור דצקן צמוד וללא כדברי כהד"ג כ"י שמחייבם, ואם אינם נביאים בני נביאים הם.

ומה שבי שאני בעלמי כהבתי בסו"י ל"א אות ט"ו שיש סחיעה בשער, אינו מדין דבדלתי יש סחיעה בשער מדצקן דמיהוי כסוחט אצל לא שסוחט המים מהשערות אלא שסוחט המים העומדים בין השערות, ומה שבי שהמים נבלעים בשערות היינו בין השערות ואינו נראה.

מה שכתב ליישב דברי רבינו בע"ז, לא הבנתי דבריו והמעין יבחר, וכבר כי דבר הנוגע לפלפולא אינו מעלה ואינו מוריד אם יתרוו באופן אחר כמובן.

ומה שהעיר דצמזשה שלו השערות סמוכין ולא כאשר כהבתי, הנה כנראה נתחלף לו שער בשער, דאנו כהבתי בפירוש דמזרשת של "ניילון" שהשערות הדקות של הניילון רחוקות זו מזו, ואם מזרשת שלפני כהד"ג כ"י הוא מחומר אחר על זה לא דנהי מעולם, ומה שגוזר ומחמיר וחוזר וגוזר לצסוף גזרות על דיני גזרות, מי ישמע לו ומי יתראה לו.

הנ"ל

פירות הנושרין להלכה :

- א) ב' הכיפות בשטעקנאדל או במחט בטוח (אות א) —
- ב) גזירת עובדין דחול (א) — א) להניח "בענדעיד" על המכה ביום השבת (ב) — ד) אם יש דין מרח בואזעלין (ג) —
- ה) אם שרי להדיח עצמו אחר הטבילה בגומת השחי שיש שם שערות (ד).

פירות הנושרין להירדושא :

- א) דין תופר ע"י דבק (אות ב) — ב) ביאור בשיטת הרמב"ם פ"י מהל' שבת המדבק ציירות חייב משום תופר (ב) —
- ג) ביאור בסוגי דסחיעה בשערות (ד).

סימן לג

נשאלתי מאחד, חכם בעיניו, שבחצר הסמוך לחצירו היו תינוקות משחקים בכדור ביום השבת, ונפל הכדור לחצירו, והתינוקות בקשו ממנו שיזרוק הכדור בחזרה, והוא לא רצה שידע שאסור לו כי לא עירבו הב' הצירות, אבל זאת עשה שגלגל הכדור ברגלו עד הגדר ואחד מהתינוקות פשט ידו דרך חורי הגדר והביא הכדור אצלו. ועתה נפשו לשאול הגיע אם שפיר עביד או לא.

השבת לו שלא כדון עשה.

ה' **הנה** הם אותו הכדור היה מונח בחצר מע"ש אז בודאי שרי היה לו לפילו לזרקו בחזרה בין עירבו החצרות זו בפני עצמה וזו בפני עצמה בין אם החצרות לא עירבו לפילו לעצמן, דקו"ל כר' שמעון וכמו שפסק שמואל ז"ל יוחן כותבי לפילו בעירבו כמפורש בש"ס (עירובין ל"א א').

ב' **אבל** הם הכדור היה צבוע צביעה ודינו ככלי שצבוע צבוע אז בודאי איסור גמור הוא לזרקו בחזרה, דכלים שצבועו צבועים אסור להוליך מחצר לחצר, והפילו בחצרו חזר, והפילו הם הוליך כלי מכלי הצבועים לחצרו שאינו מעורב, בדרך היתר, ככונתה וסודרה (המצוה צעירותין ל"א סע"א) יש מחלוקת אם שרי לו לטלטל בכל החצר כדעת רש"י (שבת ק"ל ב' ד"ה מותר) או כדעת הרשב"א (הוצא צבועה"ל רס"י שע"ב) שאינו ראוי לטלטל אלא בחוך ד' אמות אבל לא בכל החצר.

וכדעת רש"י כתב הרשב"א (עירובין ע"ז) הוצא צבועים קמח"ז מרן הגרע"א (רי"ט פ"ט מעירובין) ומה שחמה קמח"ז מרן הגרע"א על רש"י (שבת ה"ג) שפיר תירץ אותה בצבועה"ל (רס"י שע"ב ה"ג) וכן דעת המאירי (עירובין פ"ט א' ד"ה וחכמים אומרים וד"ה והיוצא ממנה לענין פסק) כשועת רש"י. וראה (שם) בדברי המבאר (דברי המאירי בהערה מח). והבבא"ל הביא שכן דעת התוספות (עירובין ל"א ב' ד"ה בכלום). וסבדוי צמחומים שכן הצנינו גם אני דברי התוספות אלו וצרוך שכוונתי לדעתו הגדולה. חולם לפי פי' המורש"א (שם בתוספות) חין ראה מדצריבס שהתוספות ס"ל צוה כרש"י וחידוש גדול על הבבא"ל שלא הזכיר מאומה מפ"י המורש"א.

ג' **ולפי** מה שרוב חכמות שלנו כהן צעירינו פרושים לרבי'ר או למקומות אחרות ואין מוקפין,

הך איני מוחה צמו שטושה קן, וכן שמעתי שהגאון מוכח"י שטייף ז"ל היתה דעתו להתיר אך כשאמרו לו שאחרים אוחסים משך ידו מהיתרו ואינו יודע למה כי האחרים לא הגיעו לקרסוליו הן בלמוד וכן בהוראה ובדאי מוחמת מדה עניוה עשה קן.

אסיים מכתבו בצרכת יו"ט שמה וזכה לקבלת תורת אמת צבוג"ל, ממני הדוש"ת.

משה צבי אריה ביק

סימן לב

השני מהרב משה ניישלאס הרב אב"ד דק"ק שיוכן סקווירא יע"א.

ברין בליעת אספירין בשבת לחולה קצת או למי שחש במיחש בעלמא

ואודות אספירין (צסימן ל"ג אות ה') גם אני יודע שהגה"ל מהר"ר יונתן שטייף זו"ע התיר בפשיטות ללקחו בשבת וגם להבליעה הגה"ל מנעבליס שליט"א מחיר מה"ט שאינו צדור זה שה"י שייך בו לחוש משום שחיקת סממנים, ויזכהו השי"ת להוליא לאחר גם שאר החלקים כדי לחכות הרצים ויפלו מעיינותיו חולה כצרה"ג וצרוז נחת. יודו מוקירו,

משה ניישלאס

שוב שמעתי מצדוד יוד"י הגר"א הכהן שטיינער דומ"ל דקבל, "עדת יראים" שהעיד קן על הגר"ש ז"ל שהתיר אספירין בפשיטות בשבת ועפ"י שנים עדים שראו ושמעו בגדלם יקום דבר.

ולפענ"ד עתה שודע — ע"י מונחים כעמיקער גדולים — אחר צחינה קשה וכבדה, שאין בליעת ה"אספירין" פשוט כ"כ, ונתברר בלוחות ומופתים שיש שום סס צ"אספירין" המזיק להרצה צנ"א, ומאז הרצה נמנעים לבעלם כ"כ בפשיטות, וגם ידוע שכל מי שיש לו מיחוש באלטעמכא האספירין מזיק לו מאוד, והמליצו דבר אחר הנקרא "טיילענאל" תחת ה"אספירין" — שאינו מזיק סס זה המזיק להאלטעמכא — חין היתר פשוט כ"כ ועדיין ל"ת ומתנות.

המחבר

משה
קבל
תורה
מכבוד

ספר
ט"ל מלאכות
חלק ב'

הלכות מבוארים, על ט"ל מלאכות שבת
נאמרים, אוהב ד' שערי ציון בשערים, אשר
הלכותיה תלויות כהררים, מדברי ש"ס
ראשונים ואחרונים, ועד השולחן ערוך ונושאי
כליו מחוברים, ואתו עמו דעת גדולי
האחרונים, בהלכתא רבתא לשבתא

בעורתו יתברך שמו ויתעלה ע"י
חיים קלמן גוטמאן

שנת
תשס"ד
לפ"ק

7 פלעסטיק על הכובע ויורד על גופו

ועוד נראה דגם צורת הפלעסטיק המיוצרים בצורת מלבוש לכסות על הכובע או שטריימיל, ויורד ומשולשל להגן על פניו ועל צוואריו, ומשמש לאדם לאותו חלק הגוף בעת הקור ושלג או כשהגשמים יורדים בשטף כשאר הבגדים שעל גופו, יש עליו תורת מלבוש, ומותר לצאת בו אף שאינו מלבוש בו רק קצת מגופו, דדוקא באין עליו צורת מלבוש צריך עיטוף ראשו ורובו, אבל ביש עליו צורת מלבוש לאיזה חלק מחלקי הגוף ודאי שם מלבוש עליו, והכי נמי בפלעסטיק זו שהוא מיוצר בצורת מלבוש להתאים על חלק מגופו של אדם, שם מלבוש עלה. ואפילו בעת שאין הגשמים יורדין מותר לצאת בהו, כמו בדין סרבל הנ"ל.

מיהו מן הראוי שיקשר על עצמו החוט המיוחד לו בשוליו, דבלאו הכי יש לומר כיון דאין הפלעסטיק סמוך לחלק גופו אלא כדבר נפרד לעצמו, אין עליו שם מלבוש, והוי כמו לובש תיבה וקופה שנתבאר בשו"ע שם (סעיף כ"ה) דאסור לצאת בהו ע"ש. ומבואר בשו"ע התניא (שם סעיף י"ז) דלא מיבעיא אם נושאם על גופו דאסור לצאת בהן, דהוי ליה משוי כיון שאינו מתעטף בהו, אלא אפילו אם יתעטף בהו כדרך מלבוש ג"כ אסור לצאת, כיון דאין דרך לעשות ממינים אלו מלבוש עי"ש. ויותר מזה כתב הפמ"ג (שם מ"ו ס"ק כ"ה) דאף במלבוש גמור אם אינו לובשו אלא נושאו בידו אסור, לצאת בהו אף שמצילו מצער (כגון שייעס) דלאו דרך מלבוש כלל ע"ש [ולקמן אות י"ז]. וא"כ גם בנידון פלעסטיק הנלבש על הכובע ושטריימיל אם אינו קושרו בשוליו, אינו נלבש על פניו וצווארו, והוי ליה כדבר נפרד לעצמו, ודומה לנושא על גופו ולא חשיבי דרך מלבוש אלא כמשוי.

ויש מפקפקין על היתר לבישת פלעסטיק זו, דלא חשיב כמלבוש על חלק מחלקי הגוף, משום דכל תכלית לבישתה אינו רק לאצולי מטינוף, וא"כ מעולם לא ירדה תורת מלבוש, ודוקא במלבוש שנעשית לשם הלבשה, שם מלבוש עלה אף בשאינה רק על חלק מחלקי הגוף, ומשום הכי מותר לצאת בה אף כשמלבישו רק לאצולי טינוף, אלו דברי תוכן דברי המפקקים. ולענ"ד המציאות יעיד דבכל עת שיש קור גדול וירידת שלג גם בחול ילבש הפלעסטיק להצילו מצער, ממילא שם מלבוש עלה לעולם, כיון שיש עליו צורת מלבוש.

וגם אין לאסור ללבוש צורת פלעסטיק הנ"ל משום חשש דלמא כשיפסקו הגשמים יסירנו מעל הכובע ויעבירונו ד' אמות ברשות הרבים, דהנה המחצית השקל (שס ס"ק כ"ג) מביא תשובת עבודת הגרשוני (סי' פ') שנתן טעם למה מותר לאשה לצאת בחתיכות בגד על ראשה מפני הגשמים אם לובשת דרך מלבוש [כמבואר שם במג"א], ולא חיישינן דכשיפסקו הגשמים תסיר המכסה מעל ראשה, ותעבירה ד' אמות ברשות הרבים, ות' דבגדי חול על פי הרוב אין חשובים כל כך שתתפאר בהן להראותן, רק בבגדי שבת היקרים, וא"כ כשתרצה להסיר מכסה להראות מלבושיה על כרחך תזכור שהיום שבת, ותמנע שלא להעבירן ד' אמות בידה וכו' ע"ש באורך. וכמו כן בנידון זה אם ירצה להסירו מעל השטריימעל המיוחד לשבת יזכור א"ע שהוא שבת. ועוד דבחול על פי הרוב דרכם לילך בעת הגשם גם עם שירעם, וא"כ ירגיש בזה שאין לו בידו שירעם שהוא שבת וימנע מלהסירו, וטעם זה מועיל להתיר להשתמש בהו בשבת גם במי שלובש בשבת כובע כמו בחול, דאין לחוש שיסיר אותו אחר שיפסקו הגשמים.

מלבוש פלעני

וב"ד זה באותה הפל מן הגוף, אבל שמכסין רק הכובע הפלעסטיק יורד ומש בשו"ת מנחת יצחק ו תורת מלבוש כלל, ו וכן כתב בשו"ת מהו דכל שאינו מכסה מלבוש ע"כ, ועיי"ו ושונה לאסור לצאת

מלבוש פי

ועי' עוד בשו"ת חט שהאריך במכו שאינה מכסה חלק ברור להיתר. וסיי שהנשים משתמשי מותרים לצאת בהו, מטפחת רכה, ומי הו עד הראש, ואם כן כ לצאת בהו וכמו שכ לקמן אות ה' ו' עכ"ו דמותרת לצאת בה בלבישת מטפחת ע לבישת הפלעסטיק ודאי חשיבי דרך ו עלה, וכדביארנו, ו דמיקל אף בשאין ראשה ומקצת גופו נועי' בדברינו לק שהבאנו דברי החי להקל בהוצאו

פ

ה) איתא בשו"ע שעל

מלבוש פלעסטיק על הכובע

וב"ר זה באותה הפלעסטיק שמכסים גם חלק מן הגוף, אבל אותן מכסה פלעסטיק שמכסין רק הכובע או שטריימעל ואין הפלעסטיק יורד ומשלשל על צווארו, מבואר בשו"ת מנחת יצחק (מ"ג סי' כ"ו) דאין עלייהו תורת מלבוש כלל, ואסור לצאת בהו בשבת. וכן כתב בשו"ת מהר"י שטייף (או"ח סי' ע"ג) דכל שאינו מכסה הגוף כלל אין זה דרך מלבוש ע"כ, ועיי"ש עוד (סי' קכ"ד) דחוזר ושונה לאסור לצאת בפלעסטיק כזה בשבת.

מלבוש פלעסטיק לנשים

ועי' עוד בשו"ת חשב האפוד (מ"צ סי' פ"ז) מה שהאריך במכסה פלעסטיק על הכובע שאינה מכסה חלק מן הגוף ולא העלה דבר ברור להיתר. וסיים דעכ"פ מכסה ניילון שהנשים משתמשות בעת הגשמים ודאי מותרים לצאת בהו, כיון דיש להו על ראשן רק מטפחת רכה, ומי הגשמים עלולים לירד לעבור עד הראש, ואם כן מצלת מצער הגשמים ומותר לצאת בהו וכמו שכתב המג"א (שם ס"ק כ"ג, ע"י לקמן אומ' ה"ו) עכ"ד. ולפי מה שביארנו פשוט דמותרת לצאת בה דכיון דנשים דרכן לצאת בלבישת מטפחת על ראשן ומקצת גופן כדרך לבישת הפלעסטיק המיוצר ג"כ בצורה זו, א"כ ודאי חשיבי דרך מלבוש שהרי צורת מלבוש עלה, וכדביארנו, וכל שכן דלפי דברי דהטו"ז דמיקל אף בשאין עלה צורת מלבוש במתעטף ראשה ומקצת גופה, דוודאי מותרת לצאת בהו [ועי' בדברינו לקמן (גדרי כלומר יד אומ' ה')] שהבאנו דברי החשב האפוד שכתב עוד טעם להקל בהוצאת המכסה ניילון ע"ש].

להציל מצער

ה) איתא בשו"ע (סכ"ב) יוצאים במוך וספוג שעל המכה, לפי שהם מרפאים,

ע"כ, וכבר ביארנו (אומ' ז') דאף חתיכת בגד אסור לצאת בשאין לובשו בצורת מלבוש, מ"מ בכורכו על המכה ומרפא חשיב מלבוש, ויוצאים בה.

ובסעיף כ"ח כתב המחבר מי שיש לו מכה בפיסת רגלו וקושר עליה מטבע להגין שלא ינגף ברגליו, וגם הוא מרפא, מותר לצאת בו ע"כ, וכתב על זה המג"א (ס"ק מ"א) וז"ל משמע דאם אינו מרפא אלא שעושה כדי שלא ינגף, אסור עכ"ל. ועי' עוד במג"א (ס"ק ס"ז) שכתב גבי כורך סמרטוטים על המכה, דמותר לצאת בהו, וביאר שם במחצית השקל דר"ל דיש לו רטיה המרפא על המכה, ועל זה כורך סמרטוט שיתקיים הרטיה על המכה, ולכן מותר כיון שהוא צורך רפואה ע"ש. משמע מדבריו דליכא היתר לכרוך בגד או סמרטוט על המכה להציל מצער גרידא, ורק אם הוא מרפא שרי.

והמחצית השקל (ס"ק מ"א) העיר על זה, דאם כן אמאי התירו (שם ס"ג) לצאת במוך שהתקינה לנדתה משום שמציל מצער, כלומר שלא יפול לה דם על בשרה ויצערנה, והלא אינו מרפא כלל, ונשאר בצ"ע.

ובא"י רבה (ס"ק נ"א) הקשה נמי כן, והקשה עוד כמה קושיות על דברי המג"א, ומכח זה כתב לחלוק על דבריו, וס"ל דאין הכי נמי אף באינו מרפא אלא מגין מן הצער לחודיה נמי שרי, ומה שכתב בשו"ע סעיף כ"ח "וקושר עליה מטבע להגין שלא ינגף ברגליו, וגם הוא מרפא" לאו דוקא כשהוא מרפא, אלא הוא הדין אם אינו מרפא אלא מציל מצער סגי עכתו"ד. ולפי זה מותר לכרוך בגד המיוחד לקנח צואת האף סביב במקום שחתך באצבעו ולצאת בה, אם מציל מצער אף שאינו מרפא.

בעזה"ת

ספר

שאלות ותשובות

שבט הלוי

חלק ראשון

תשובות ובירורים
בעניני שו"ע אורח חיים

זכני השם הטוב בחסדו וטובו עלינו

שמואל הלוי ואזנר

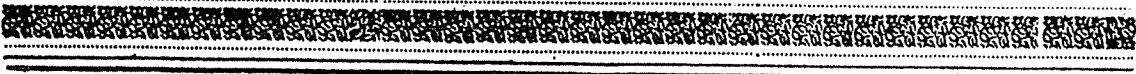
רב אב"ד דעיה"ק

זכרון מאיר - בני ברק

וריש מתיבתא דישיבת חכמי לובלין

מהדורא שלישית בתוספת הערות והשמטות, תיקונים וצינונים רבים

שנת תשס"ב לפ"ק

לחזירי, האם מותר למדוד החום גם בשבת, וצניעותי יש מקום לדמות זה למדידה דמלוה סימן ש"ו ס"ז, ולא גרע ממדידת אזור לזורך חולה שם, אמנם בתנאי שהמודד חוס (הטרמאמטער) יהיה מוכן מע"ש, כי לנענע בכלי הני"ל שעמוד המודד ירד למטה ויהי מוכן למדידה, חוששי מאיסור מכה צפטיש.

ע"ע ח"ג סי' כ"ח, וסי' ל"ב-ב

ג.

אשר שאל בענין כסוי נילון שמשמים על הכובע →

צעת הגשמים, אם מותר ללאת בו בשבת במקום שאין עירוב, ולעני"ד להקל בזה ולהחירו ע"פ המצואר סימן ש"א סו"ד צרמ"א דדוקא אם מונח שלא כדרך מלבוש, אבל נילון האלה שארתו שזה ללורת הכובע ומלבוש הכובע מכל לך פשיטא דשרי כמש"כ מג"א ס"ק כ"ג וצמ"ב נ"ב ג"ג, דאפילו אינו מלבוש צע"ס מ"מ כיון שמונח היטב על הראש דרך מלבוש דמוחר, וגם משום כובע ע"ג כובע ליכא כמבואר שם סעיף ל"ו צרמ"א, ואין לאסור משום שמה יקח בידו כשיפסקו הגשמים ויעביר ד' אמות צר"ה, כמבואר העטם צמחה"ש ס"ק כ"ג צע"ס חשבת עבדות הגרשוני, ואם כי יש קצת לעיון בדבריו אם דומה לדין דכן צאמת הרגילות להסירו כשיפסקו הגשמים, מ"מ אין לחדש חומרא בלי ראייה.*

ועכ"פ במקום שאיסור הטלעול רק חומרא, אין לאסור כובעים הני"ל.

ע"ע ח"ד סי' ג"א-ג

ד.

בענין המבואר באוי"ח סימן של"ח פלוגתה העו"ז והמג"א אודות הפעמונים על הס"ח וכו', דע"ז אוסר ומג"א מחיר, הם לא דברו אלא מפעמונים קצת גדולים ששומעים קולם עכ"פ, אבל כהיום עושיכ פעמונים צכתר של תורה שכמעט אין שומעים אותם ואין נעשים רק לנוי צעלמא פשיטא דמוחרים.

סימן סב

א.

אשר שאל אלל סוחרי הדגים שמחזיקים דגים חיים בצרכות שכיח שמתים קצת דגים בשבת ואם לא מסלקים אותם יש הפסד מרובה לכל הצרכה. והנה אע"ג דלהלכה יש להחמיר כדעת המג"א או"ח סימן ש"ח סלי"ב דדגים אין אומנא, ואעפ"י דראוי לכלבים כיון דעומד מתחלה לאכילת אדם אסור לטלטלו, אמנם צכהאי גוונא דאיכא הפסד מרובה כדאים קצת מן הראשוניס לקמוך עליהם דאם עתה ראוי אף על פי דמעיקרא אינו

מאיסור להיחר ככל צעול של איסור, אבל זה לא שייך באדם דדין ישראל ורעך לא יחצטל ממנו ע"י כל התפכות וצעול שצעולם. אמנם זה צבא מן הקצוב או מתערובת גמור, אבל כשנעקרו ונחפרו ונפרדו איש מאחיו, הרי זה כאלו נעל הישראל מן התערובת ואף שחל פעם שם רעך ספק על כולם מ"מ משנעל את הישראל מחוכו ודאי הדר דינא דכולם גויס גמורים וה"ל כיון שנפרדו צעל גם המלצ של תערובת וכל אחד ואחד כשאנו דעים עליו לצדו ה"ה גוי גמור מן התורה כיון שרוצם כן הוא, חש"כ הרמב"ם והרי אין כאן ישראל, ר"ל דה"ל כאלו נעל הישראל מחוכו, וכיון שהמה אינן בכלל ספק רעך ח"כ פשיטא דהפורש מהם אין מפקחין עליו דלא נכנס בכלל לא חעמוד על דם רעך, והיולא מזה דלפי מסקנת הש"ס והלכה אין פורש מן הקצוב הגורם אלה פורש מן התערובת דיש בו ודאי ישראל וממילא כל אחד צספק רעך.

ע"ע ח"ב סי' מ"א, וח"ג סי' ל"ו ול"ח, ח"ח סי' פ"ה, ח"ט סי' פ"ב

סימן סא

א.

בענין עשית זריקות בשבת אפי' ע"י מחט המוכן לכך רגיל אני להחמיר שלא במקום סכנה, אמנם ע"י שאלה ומקרה נכבד, עיינתי שוב, ולכאורה אינו חמור מעשית פתח לזורך הולאת קוץ, ואינו דומה לפתח של מפ"ס מורסא דשאני התם דרולה שיהי' פתח פתוח ולא יחסם מיד, וידוע שגם צזריקה ח"ל הפתח עמנו רק להכניס הרפואה, ומה לי הולאת מחט, או כניסת רפואה אם אינן חוששיכ שיחסם מיד, ואדרכה מקפידים לעשות צאופן שיחסם מיד, צפרע צזריקה שנותנים צשריר לא צוריד צאופן שאין הכרח שיצא דם מפני חשש חובל, אף דהוי רק מקלקל צעלמא ע"י שכ"ח סכ"ח ושבת ק"ו ע"א וצרש"י שם, ויש לזרף לזה מש"כ צחי' הרש"ש סוכה ל"ו ע"א דנקב צשחסם מיד ע"י ליחת הגוף אינו צגדר נקב כלל גם לענין טריפות ואם כי לענין טריפות חם ושלוס לסמוך על זה בלי ראייה, מכל מקום לענין הני"ל חזיא לאיצטרופא, וכל זה כמוצן אם נחצטלו כלי הרפואה לפני השבת, ואין גדון אחר כי אם עקולת המתע להכניס הרפואה בכל תנאים הני"ל מעינא שיצא מכשירא ועדיין ל"ט.

ע"ע ח"ח סי' ע"ט, וסי' רפ"ו-ב, ח"ט סי' ע"ה

ב.

נשאלתי כמה פעמים צענין נשים שלא זכו עדיין לבנים, והרופאים מנאים למדוד יום יום מעלות החום שלהם, כדי לקבוע איזה יום ראוי

* ועיקר הדברים דגם כאן איכא סכנת השג"ח דכשקור ירגיש ע"י הדגים שהוא שבת וממילא לא חיישין שיעלול צרה.

21

סימן נא

א.

ב"ה יום צ' חשון תשל"ז לפ"ק.
כבוד ידידנו ה"ג המופלג וכו' רבי אפרים
גרינבלאט שליט"א.

אחדש"ע וש"ח כבוד

בין הכתבים שלי מלאחי מכתבו אלי מפ"י נשא תשל"ז
ואטן בקי"ור.

א) מה שמציא צ"ס ס' ראשי צ"סמים שאינו נמלא חללי
צענין ספירת העומר מי שלא ספר כליל אי
לא יברך ציוס ובשאר ימים יברך ציוס ובק"ש ממני
לענין צדכ"ו. ספר הג"ל אין צדכ"ו והמחבר הזה
כנראה סמך עלמו על שיטת רבינו יהודאי גאון צ"י
סוף פסחים ד"ל כן, אבל למעשה כל הפוסקים דחו
שיטה זו וא"ס שכן בכל הלילות סופר ציוס צלי צרכה.
ב) מה שכחז שאירע צ"ח דחרי קה"ת הכניסו
ס"ת להיכל ולא אמרו אשרי וצ"ל לזיון ואמרו
קדיש למוסף וזכרו אחרי מוסף ואמרו אז אשרי וצ"ל
לזיון ופסק להם אחד שיאמר הש"ל קדיש התקבל ולדעת
כבודו ח"ל לומר קדיש התקבל. דבר פשוט דאין לומר
התקבל כה"ג א"ס כבר אמרו התקבל אחרי תפילה
מוסף חל"ל יאמרו אשרי וצ"ל לזיון יחד עם אין כאלקינו
ויגידו קדיש דרבנן.

ג) מש"כ כבודו צ"ס ספר שולחן שלמה ס"י ש"ח
ד"ה דאסור להשתין בשלג דלפעמים נמשך
כעין אוחיות וה"ל פסוק רישא. ס' שולחן שלמה אין לי
אבל מחלוקת רבותינו צ"ס ש"כ ס"ד א"ס מותר להשתין
בשלג ובטעם הזכר ש"ס יראה דלא כשולחן שלמה וגם
מסב"ר אין הדברים נראין.

ב.

ומה ששאל צענין הדחת כלים מסעודת יו"ט שחל
להיות צע"ש א"ס מהני צ"ה עירוב הצטילין ע"ש
סברת המג"א ס"י תקכ"ח צ"ס הר"ן דלא מהני רק
צ"ורכי סעודה, אמת שבתשוצה שצ"ע הלוי ח"ג ס"י ס"ח
נטיחי להחמיר צ"ה וטעמי ונימוקי ש"ס יעו"ש, מ"מ
הראה לי תלמידי רי"מ שטען הי"ו צ"ש"ע הרב ס"י
תק"ג דעתו דמהני עירוב הצטילין גם להדחת כלים,
וצ"עלה דעתו.

ג.

7 ואשר שאלת צענין יפוי ייילון שעל הכובע ששמים
→ צ"שעה הגשמים מהו לל"ח צו צ"שעה, וראית
מש"כ צענין בק"ור צ"ח"א משצ"ע הלוי ס"י ס"א ס"ק ג.
וצ"עוקר הענין נלע"ד כמש"כ ש"ס דחשוב מלבוש עכ"פ
לאזולי מפני העינוף, ואינו דומה לחתיכה קטנה של
פשתן שעל ראש האשה צמג"א ס"י ש"א ס"ק כ"ג

דירושלמי דחלה היינו שערב צ"ה מורסין, והיינו יתר
מן השיעור הרגיל, וא"כ ע"כ נתן אח"כ ואע"כ הי"ו
בחלה ויוצאין ידי מלה צומן שרועים אובלים ממנו,
וע"כ כ"ל ועיין ג"כ לשון הגרש"ז צ"ש"ע דרב, ואע"פ
שדוחק לחלק צ"ה"ג דצ"למ"א בחלה עריסותיכם כתוב
כדרך העוסק. ואין דרך עוסק לערב עכ"פ עד שיעור
ה' רבעים קמח, אבל לענין מלה דאין שיעור לעיסה
מלה לל"ח, כמו שלמעלה משיעור חלה חבני הערובת
אח"כ למה לא יכני גם לפני זה, ולריק לדחוק דגזירה
ש"ה דל"ח לחם גם לענין זה נתקבל ועיין צ"ס מגן האלף
מש"כ צ"ה, ועיין ג"כ צביאור הגר"א ריש ס"י תנ"ד,
מ"מ אחרי ככלות הכל הדבר דחוק הרבה חלה שאין
צ"דינו כ"ה להקל נגד גדולי הפוסקים ואחריהם א"ו
הולכים כי דצ"ה"ס דצ"י חלקים חיים.

אבל מ"מ כל זה לענין סובין או מורסין לצד אבל
צ"ענין שפירשתי דצ"י המאירי דהיינו שנשאר
קמח הגרוע צ"ה"רובת סובין, הנה לדעת המאירי אפי'
עירבו אח"כ מנערף לחלה ומכ"ש למלה, וכבר כתבתי
שיחכן שאין מחלוקת צ"ה לדינ"ה, מ"מ גם א"ס נימ"א
דגם ע"ז פלוגי שא"ר הראשונים והוא לדצ"ה"ס ג"כ
צ"כלל דא"ס נטל מתוכו שאסור להחזיר מ"מ היינו דוקא
כל זמן שלא רקד זה מה שקורא המאירי סובין, אבל
א"ס רקדו ש"ו והוא"ל הפסולת מתוכו ושאר הקמח
שה"י מטיקרא מעורב עם הסובין צ"די אין מקום
להחמיר כלל כמש"כ.

היוצא מזה לדינ"ה דלערב סובין לצד עליו להחמיר
כפסק הח"י והפרי"ח ודעמ"י, לערב קמח שני
צ"ה"רובת סובין להמאירי מותר לכתחלה ואולי גם
לשאר פוסקים מ"מ צ"על נפש יחמיר עלמו צ"ה, אבל
א"ס רקדו והוא"ל הפסולת ושאר קמח מותר למעשה,
מ"מ לריק שיה"י צ"רור דרוב גמור ממה ש"ל"א על ידי
הרקדה זאת הוא צ"חמת קמח ממש לא עחינת סובין
או מורסין.

והרינו דו"ש"ת — ומלפ"ה לחסדי ה'
מובן מאליו דצ"רנינו חלה נאמרים רק צ"חנאי שלא יל"א
הוראה להומ"ר"א צענין זה מראשי המורים חללכם
אבל א"ס כבר הורו צ"ה להחמיר דצ"י להלכה ולא למעשה
נאמרו.

ואשר העיר מדוע לא הזכרתי צ"ה"רובתי מענין א"ס
סובין צ"קמח נקרא לח צ"ל"ח או יצ"ש צ"ש"ה דאמרינן
חוזר וניער עיין מש"כ צ"ה צ"דע"ת ס"י תנ"ג מש"כ
צ"ה צ"ס הגאון יד יהודה ליו"ד ס"י ק"ע וצ"ה"רובת
ל"ה שחיטה הנוגע ל"ה הערובת, — לא ידעתי מה
שייכות לזה הוא הלא הם דצ"ו מחטים ש"ס חש"ש
מחומלים או עכ"פ מלומחים ונעחנו קודם פסח צ"ה
יש לדון א"ס נקרא סובין לח או יצ"ש, אבל כבודו כ"ה
צ"ה"שאלה דהמוצ"ר כאן צ"ה"רובת שלא נפלו עליהם
גשמים לעולם והם הכי מהודרים א"כ מל"ד חמוץ
והערובת אין מקום לדון כאן.

ששנת אע"ג דאייירי דקרא שם דכותר בהפרשה ששנת
 וכי דשאני התם כיון דהוי כהורמו מאמש ובהא ז"ה
 מודין דאין מוליכין, אבל בתרומה שזכאי בהרמתה
 ע"י שטבלה צו"ע (וה"ה ששנת דבי עסיק הגאון)
 זכאי גם בהליכתה.

ומה אעשה שכל דברי הגיעצ"ן צזה להחיר הרמת
 תרומה והליכתה לכהן אפי' ששנת מרפסין אוגרא
 ואינם להלכה, ולא נעלם מאחי משי"כ המגיה במל"מ
 פ"ה מה' מעשרות הכ"ז דר"ל דמותר לעשר ששנת
 פירות שלא נגמרו מלאכתן אע"פ שצאו לעונה מעשר
 שלהם ששנת קוצע למעשר, דכיון דמה"ה לא עבילי
 ואיסור שצת רביע עלה מדרבנן לא הוי כמתקן, והא
 דתנן צילה ל"ו ע"צ דאין מגביהין תרומות ומעשר
 היינו בדבר שחויצו מה"ה שצבר נגמרה מלאכתה,
 ומדמה לה לטבילה כלים מולד העומאה דשריין צצילה
 י"ה כיון דהוי רק מתקן דרבנן, וכהאי דטבילה כלים
 חדשים צאו"ח סי' שכ"ג אהו"ד המל"מ שם. הנה גם
 במל"מ לא כ' להחיר רק צלה נגמרה מלאכתן דוקא,
 וגם צזה הלא הוכיח ששע"מ צה' מעשרות שם צראיות
 שאין להם תשובה משצת קמ"צ וקכ"ה דלא שריין לעשר
 אפי' בגוונא דלא הוי רק מתקן צאיסור דרבנן, וציותר
 מהצבואר יומא פ"ג ע"צ דאפי' עבל עבול דרבנן כענין
 שאינו נקוצ איתא להאי גזרה דמתקן דהפרשה תרו"מ.
 יהי איך שיהי דלדינא פשיטא דליתא דברי המגיה
 במל"מ שם ומכ"ש דברי הגיעצ"ן החמוהים ציותר לענ"ד,
 וכה ראיתי צחזון איש מעשרות סי' ד' סוס"ק ע' אסיק
 צפשיטות דלא כהמגיה במל"מ הכ"ל יע"ש.

צ ולענין זכאי הרמתן צו"ע להפריש היכא דצא
 החיוב צו"ע עצמו, והנה לפי הקס"ד דגמי
 דמקשה אי"ב מלינו בתרומה דזכאי בהרמתן משמע דלא
 משכחה לה כלל, וגם לפי המסקנא דגמי אלא מאי
 תרומת רוב תרומה משמע דוקא כה"ג דמלילות דצא
 החיוב ע"י גמר מלאכה של היתר צו"ע לא זולת זה
 דאלי"ב יקשה צפשיטות דהא משכחה לה גונא עובא
 דזכאי בהרמתן שאינם קשורים כלל צהיתר דמלילות,
 אלא דראיתי להגאון לחם שמים שם שכ' כללא דמילתא
 כל פירי דטבילה צו"ע, ואפי' למ"ד אין תרומה במלילות,
 וכגון שמירח צשוגג דטבל האידנא י"ל דג"כ זכאי
 בהרמתה, ואע"ג דלא הוה דעתיה עליה אהמול כה"ג
 דמירח צו"ע שוגג לאו מוקצה הוה דלא גרע מעבל.

ואגי תמה אם אמרו הגיעצ"ן דמש"כ דלא דעתיה
 מאהמול ומ"מ לא גרע מעבל, הא עבל עצמו
 מוקצה הוה כל זמן שהוא עבל, אלא דאם עברו ותקנו
 מתוקן ורק אז אינו נאסר משום מוקצה מצבואר לקמן
 ל"ד ע"צ וצשנת מ"ג ע"ה עש"ה צחוס, וא"כ מה
 נוגע מה שלא הי' דעתו לזה מקודם השצת הא קודם
 השצת דעדיין לא נחמרה ממילא לא הי' מוקצה דטבל
 צכניסח שצת כיון דעדיין חזי לאכילה עראי ואכילה
 צהמה ככל עבל קודם הגמר, וכשמירח צו"ע דעשה

שאסור שכאן מוחאס ללורת הכוצע ואפדו לגמרי, ולפי
 דעתו הקטנה תורת מלבוש עליו. ועיקר השאלה צזה
 משום שמא יסיר ממנו צנפסקו הגשמים, עיין מהלכות
 השקל שם ס"ק כ"ג, וכבר רמחתי צהשוכתי צצמקום
 שמתיקר הדין אסור לעלעל ראוי להחמיר צזה, וידוע
 שישנם צאמריקה מקומות שחס בגדר רשות הרבים
 דאורייתא, ולדעת הרבה ראשונים כל רשות הרבים רחב
 ע"ז חמה ר"ה דאורייתא הוה אפי' אינם צוקעין סי'
 רבוא, עיין ציאור הלכה סי' שמ"ה צאורך ואכמ"ל צזה.
 עכ"פ פשיטא לי דאם צעארנטא נובהים צו איסור
 לא תנהוג צו היתר, מלצד חומרתו צמקום שאין מעלעלין
 מן הדין, והיות כי הדברים פשוטים אקלר.

והריני דוש"ת צעבדח השי"ת, —
 מפנה לחסדי ה'

L

סימן נב

דברי הגיעב"ץ בס' לחם שמים פ"ק דביצה
 שיש אופנים שמותר להפריש תרו"מ בשבת,
 ובדברי המגיה במל"מ פ"ה ממעשרות בזה.

ביצה י"ב ע"צ צמשנתיו אם אמרה בתרומה שאינו
 זכאי בהרמתה תאמר צמתנות שזכאי בהרמתה,
 ובגמי אסקיין מכה קושיא דאיסורייתא דהרדלל דרוב
 תרומה קאמר שאינו זכאי בהרמתה. הנה לא נסתפק
 אדם מעולם דמה דתנין דצפירות שנגמרו צהיתר
 צו"ע זכאי נמי בהרמתן דזה דוקא צו"ע דמלאכת חוכל
 נפש מותר אלא דצאפשר מעיו"ט עמדו על גזירתן
 דמתקן, וצאם צה להם החיוב צו"ע הו"ל כאוכל נפש
 דא"ה צעיו"ט והחירו הפרשתן צו"ע, וכ"ז לענין יו"ט
 צבל לענין הפרשה תרומה ששנת פשוט דגם צנגמרו
 צהיתר ששנת אין מקום להחיר, ע"כ מה מאד תמוהים
 דברי הגאון יעצ"ן צס' לחם שמים כאן שסופר ומונה
 כמה אופנים שמותר להפריש אפי' ששנת כמו פירות
 שנגמרו מלאכתן ועדיין לא ראו פני הבית ורצה להכלן
 ששנת דשצת קוצעת למעשר כמצבואר צילה ל"ד ע"צ
 דהשתא עביל ציומ"י שיכול לתרום ששנת.

וכן כלכלה שצת לצ"ש צמעשרות פ"ד מ"צ דפוטריין
 צחול וכשיגיע שצת מתקן ואוכל דהשתא עבילה
 האידנא דיכול להפריש ששנת ממש, והאי עובדא דר'
 ינאי דיצמות ל"ג ע"ה דאיייתי לי אריסא כנהא דפירא
 ועישר עליהן ממק"א שלא מן המוקף ולא עישרן מיני
 וצ' ששנת היינו משום דמיחדי לשצת והי' יכול להפריש
 מקודם לצ"ה, אי נמי שצבר ראו פני הבית, אצל הי'
 לא מיחדי לשצת לא הוקצעו אמש, ולכ"ע מפריש
 מעשרותיהן ששנת, ונחקשה הגיעצ"ן צמשנתיו דדמאי
 פ"ד מ"ד דתנן דמי שקרא שם והי' כהן ועני למודים
 לאכל אצלו דיצואו לאכול עמו אצל להוליך להם אסור